

Jaakko Kivelä – Jenna Lanu

Jäsentyytyväisyys kysely HeSetan jäsenille

Jäsenten osallistaminen ja toiminnan kehittäminen

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK)

Sosiaalialan koulutusohjelma

Opinnäytetyö

13.9.2013

Tekijät Otsikko Sivumäärä Aika	Jaakko Kivelä ja Jenna Lanu Jäsentytyväisyyskysely HeSetan – jäsenten osallistaminen ja toiminnan kehittäminen 48 sivua + 2 liitettä 13.9.2013
Tutkinto	Sosionomi (AMK)
Koulutusohjelma	Sosiaalialan koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Sosiaalialan koulutusohjelma
Ohjaajat	Lehtori Arto Salonen Lehtori Jukka Törnroos
<p>HeSeta on kansalaisjäsenjärjestö, jonka tavoitteena on yhdenvertaisuuden toteutuminen riippumatta seksuaalisesta suuntautumisesta, sukupuoli-identiteetistä tai sukupuolen ilmaisusta. Opinnäytetyössä selvitettiin, kuinka HeSetan toimintaa tulisi kehittää enemmän jäsenten tarpeita vastaavaksi. Opinnäytetyön toisena tavoitteena oli pyrkiä aktivoimaan ja osallistamaan HeSetan jäseniä. Opinnäytetyö syntyi HeSetan tarpeesta kuulla jäseniä, eikä vastaavaa ole aiemmin toteutettu HeSetalla.</p> <p>HeSetan jäsenille lähetettiin sähköinen kyselylomake, joka muotoiltiin yhteistyössä HeSetan kanssa. Kyselyn otantana oli HeSetan koko jäsenistö. Kyselyssä kerättiin kvantitatiivista aineistoa monivalintakysymyksillä ja kvalitatiivista aineistoa avointen kysymysten avulla. Kvalitatiivinen aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällön analyysillä. Kvantitatiivisen aineiston tulokset on esitetty opinnäytetyössä piirakkadiagrammeihin.</p> <p>Vastanneita kyselyyn oli 204 HeSetan noin 1400 silloisesta jäsenestä. Vastausprosentti oli 14.6 prosenttia. Tuloksista ilmenee, että vastaajista yli puolet eivät olleet halukkaita osallistumaan HeSetan toimintaan. Vastanneista alle puolet koki, että eivät voi vaikuttaa toimintaan tai eivät tiedä miten vaikuttaa. Kyselyllä saatiin kuitenkin palautetta, miten toimintaa voidaan viedä eteenpäin ja mihin keskittyä tulevaisuudessa. Ehdottomasti tärkeimmäksi HeSetan tehtäväksi koettiin yhteiskuntaan vaikuttaminen. Vastaavan kyselyn toteuttamisen jatkossa koki tarpeelliseksi suurin osa vastanneista.</p> <p>Kyselyyn vastanneiden mielestä HeSetan toimintaa on kehitettävä. Osallisuuden lisäämiseksi kuulemista sekä tietoa omista vaikuttamisesta ja osallistumisesta tulisi lisätä. Mitä paremmin jäsenet kokevat että heitä kuunnellaan ja toiminta on tarpeita vastaavaa, sitä sitoutuneempia he ovat järjestöön. Osa jäsenistä on tyytyväisiä pelkkään mukana oloon aktiivisen osallistumisen sijaan.</p>	
Avainsanat	osallisuus, osallistaminen, HeSeta, kyselytutkimus, kvalitatiivinen, kvantitatiivinen

Authors Title Number of Pages Date	Jaakko Kivelä and Jenna Lanu Enquiry for HeSeta Members – Involving Members and Developing Their Organizational Activities 48 pages + 2 appendices 13 September 2013
Degree	Bachelor of Social Services
Degree Programme	Social services
Specialisation option	Social services
Instructors	Arto Salonen, Senior Lecturer Jukka Törnroos, Senior Lecturer
<p>HeSeta is a non-governmental organization. The purpose of HeSeta is equal rights for everyone regardless sexual orientation, gender identity or expression of gender. The purpose of this thesis was to study how operations of HeSeta could be developed further to match the needs of the members. Another purpose of the thesis was to activate and involve members of HeSeta with the organization. The thesis was based on the needs of HeSeta and no corresponding study had been carried out there before.</p> <p>A digital survey was created in co-operation with HeSeta and sent to the members of HeSeta. The target group was the whole member register of HeSeta. The survey data was collected quantitatively with multiple choice questions and qualitatively through open questions. Qualitative data was analyzed with material-focused content analysis. Quantitative data was displayed in a pie chart.</p> <p>The amount of members answering the survey was 204. The total number of members was at the time 1400. The response rate was 14.6 percent. Results showed that over half of the members were not willing to participate in operations of HeSeta. Nearly half of the members that answered felt they could not influence anything in HeSeta or did not know how to influence. Still, through the survey, feedback was given how to develop HeSeta and what HeSeta should focus on in the future. Members felt that the most important mission for HeSeta was to influence surrounding society. Most of the members that answered the survey felt that similar surveys in the future would be useful.</p> <p>Most of the participants in the survey agreed that HeSeta should be developed future. To make members more involved in the activities of HeSeta they should be listened to and it should be made more clear for them how they could influence HeSeta. The more members feel they are listened to and that activities are tailored for their needs, the more engaged they are to the organization. Some of the members are happy to belong to the organization instead of active participation.</p>	
Keywords	involving, involment, HeSeta, survey, quantitative, qualitative

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Mikä HeSeta?	2
3	Taustaa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä	3
3.1	Seksuaalinen tasavertaisuus Suomen laissa	3
3.2	Yhteiskunta ja laki	4
3.3	Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt	4
4	Osallisuus ja Osallistaminen	5
4.1	Voimaantuminen sitouttavana prosessina kohti osallisuutta	5
4.2	Osallisuuden ja osallistamisen yhteys	6
4.3	Osallistaminen kehittävässä toiminnassa	7
4.4	Osallistaminen opinnäytetyössä	8
4.5	Lomake osallistavana työkaluna	10
5	Tutkimusaineiston keruu	11
6	Tutkimuksen toteuttaminen	13
6.1	Tavoitteena osallisuus ja työelämän tarpeisiin vastaaminen	13
6.2	Lomake työkaluna aineiston keräämiseen	14
6.3	Tutkimusetiikka	15
7	Aineiston analysointi	17
7.1	Kvantitatiivinen aineisto	19
7.2	Kvalitatiivisen aineiston analyysi	31
8	Johtopäätökset	37
8.1	Kuinka HeseTan toimintaa voidaan kehittää	38
8.2	Osallisuuden toteutuminen	41
9	Pohdinta	44
	Lähteet	47
	Liitteet	
	Liite 1. Jäsenille lähetetty sähköposti	
	Liite 2. HeSeta jäsenkysely	

1 Johdanto

Järjestö muodostuu ihmisistä jotka ovat jäseninä kyseessä olevassa organisaatiossa. Järjestöjen toiminnan jatkuvuuden takaamiseksi onkin oleellista tarjota sellaista toimintaa, joka on mielekästä sen jäsenistölle. Opinnäytetyömme lähtökohtana oli työelämästä noussut ajankohtainen tarve kehittää järjestön HeSeta toimintaa ja palveluita. Tarkoituksena saada ne vastaamaan paremmin kyseisen järjestön jäsenten tarpeita ja osallistaa heitä osaksi järjestöä – tai löytää syitä miksi hiljaiset jäsenet eivät osallistu aktiivisesti toimintaan. Kehittämistyön lähtökohtana oli siis pyrkiä luomaan järjestön jäsenille osallistavia kokemuksia, sekä varsinaisesti aktivoita järjestön jäseniä toimintojen kehittämiseen.

Opinnäytetyö oli tutkielmatyyppinen. Teimme vuorovaikutteista yhteistyötä työelämän kanssa ja kuulumme heidän tarpeensa koskien tutkielmaa ja siitä haettavaa hyötyä. Tarkoituksena oli tehdä toiminnan kehittämiseen tähtäävä tutkimus, josta HeSetalle jää mahdollisesti lomakemuotoinen työkalu myöhempää käyttöä varten. Tutkimus toteutettiin sähköisenä kyselynä HeSetan jäsenille. Kysely tehtiin kvantitatiivisesti monivalintakysymyksillä ja tuoden kvalitatiivista puolta avointen kysymysten kautta. Kyselyllä kerätyn palautteen kautta saatiin tuotettua työelämän tarpeeseen hyödynnettävää tietoa työ, jonka kautta HeSetan toimintaa voitaisiin kehittää enemmän jäsenten näköiseksi ja jäsenten tarpeisiin vastaavaksi.

Sosiaalialan näkökulmasta on hyvä saada näkyvyyttä seksuaali- ja sukupuolivähemmistön edustajille, sekä toiminnalle mitä heille järjestetään. Tulevaisuuteen tähtäävällä ajattelulla pystytään asettamaan tavoitteita sekä pyrkiä näihin tavoitteisiin omien valintojen ja päätösten avulla. Sosiaalialalla tämä tarkoittaa tasa-arvoa kaikille ja tasa-arvon ylläpitämistä yhteiskunnassa. Opinnäytetyössä käsitellään lyhyesti seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa ja lainsäädäntöä. Näin tehdään näkyväksi aiheen ajankohtaisuus.

Tärkeimpänä teoreettisena perustana kyselyä tehtäessä, toimi tutkimuksen tekemiseen liittyvä kirjallisuus. Tutkimus tehtiin teoreettisesti perustellen ja se keskittyi vain tutkimuksessa haettavaan asiaan. Toinen esille nostettava teema oli sosiaalipedagogiikka, joka näkyy sosiaalialan toiminnassa ja määritteli sen takia myös osaa kyselyn suunta-

viivoista. Sosiaalipedagogiikasta esille nousi tärkeimpänä teoreettisena viitekehystenä - johon tutkimus pohjautuu – ihmisen osallisuuden lisääminen.

Johdannon jälkeen toisessa luvussa esittelemme lyhyesti opinnäytetyön työelämän yhteistyökumppanin. Kolmannessa luvussa käsittelemme seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa ja lainsäädäntöä. Osallisuuden ja osallistamisen teoriaa ja periaatteita esitellään neljännessä luvussa. Viidennessä luvussa kerromme mitä tutkimusaineiston keruussa pitää ottaa huomioon. Kuudes luku käsittelee sitä miten toteutimme tutkimuksen ja millaisia eettisiä periaatteita noudatimme siinä. Kyselystä saadut tiedot kerrotaan seitsemännessä luvussa. Kahdeksannessa luvussa esittelemme johtopäätökset saadun datan pohjalta. Yhdeksännessä luvussa pohdimme opinnäytetyön eri puolia.

2 Mikä HeSeta?

Seta on 1974 perustettu valtakunnallinen ihmisoikeus- ja sosiaalialan järjestö, jonka tehtävänä on saada yhdenvertainen Suomi riippumatta seksuaalisesta suuntautumisesta, sukupuoli-identiteetistä tai sukupuolen ilmaisusta. HeSeta on kansalaisjärjestö ja Setan jäsenjärjestö, joka toimii seksuaalivähemmistöihin kuuluvien, transihmisten ja intersukupuolisten yhteiskunnallisen aseman parantamiseksi. Järjestö on perustettu 1990 ja jäseniä sillä oli vuoden 2013 alussa noin 1400. HeSeta on valtakunnallisen Seta ry:n suurin jäsenjärjestö. HeSeta keskittyy toiminnassaan pääkaupunkiseudulle. Sen vakiintuneina toimintamuotoina ovat koulutus- ja tiedotustoiminta, yhteiskunnallinen vaikuttaminen, yhteistyö eri viranomaistahojen kanssa sekä monipuolinen sosiaalipalvelutoiminta homoille, lesboille ja biseksuaaleille sekä heidän läheisilleen. Näihin monipuoliseen palveluihin kuuluvat sosiaalityöntekijän tarjoamien puhelin- ja keskusteluaikojen lisäksi erilaiset ryhmät. Osa ryhmistä on puhtaasti harrastuksellisia, toiset taas vertaistuellisia ja muutama ryhmistä on terapeuttisia. Ryhmät ovat pääsääntöisesti avoimia ja vapaaehtoisten vetäjien johtamia. Syksyllä 2012 suljettuja ryhmiä oli neljä ja kaksi näistä oli terapeuttisia ryhmiä. Terapeuttiset ryhmät ovat aina ammattilaisten ohjaamia.

HeSetan hallitus on vapaaehtoishallitus, joka valitaan äänestyksellä jäsenten keskuudesta. HeSetalla on kaksi palkattua työntekijää, jotka hallitus on valinnut. Toinen on kokoaikainen sosiaalityöntekijä ja toinen osa-aikainen HeSetan hallituksen sihteeri.

Yhteistyötahoksi opinnäytetyöhön HeSeta tuli opiskeluiden kolmannen työelämäharjoittelun kautta. Kontakti HeSetaan oli jo olemassa ja heille oli tarvetta tarjoamallemme tutkimukselliselle opinnäytetyölle.

3 Taustaa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä

3.1 Seksuaalinen tasavertaisuus Suomen laissa

Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen asema on kunnolla alkanut parantua vasta 2000- luvulla lainsäädännön turvin. Yhteiskunnan asenteet ovat hiljalleen alkaneet muuttua muuttuvaan maailmaan, jossa massasta poikkeava seksuaalisuus on enemmän esillä niin mediassa kuin katukuvassakin. (Kohti monimuotoisuutta n.d:20–21.)

Suomessa homoseksuaaliset suhteet oli kriminalisoitu lailla vuoteen 1971 asti. Homoseksuaalisiin suhteisiin liittyi seksuaalirikoslaissa erityispykälää vielä vuoden 1998 loppuun saakka. Tautiluokituksista homoseksuaalisuus poistui vuonna 1981. Vuoden 2000 perustuslaki uudistus sisälsi yhdenvertaisuuden lain edessä sekä yleisen syrjintäkiellon. Tämä johti siihen, että seksuaalivähemmistöjen asema alkoi entisestään kohtua ja vuonna 2002 samaa sukupuolta olevien parisuhteet saivat virallisen aseman, vaikka rekisteröidyn parisuhteen oikeudet eivät olleetkaan täysin samat kuin avioliitossa. Vuonna 2003 transseksuaaleidenkin asemaan saatiin parannusta, kun laki transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta astui voimaan. Lain tarkoituksena oli, että uusi sukupuoli voidaan oikeudellisesti tunnustaa ja siitä tulee henkilön yksiselitteinen ja juridinen sukupuoli. Vuonna 2009 rekisteröidyn parisuhteen oikeudet lisääntyivät. Lakia rekisteröidystä parisuhteesta muutettiin siten, että perheen sisäinen adoptio mahdollistui myös rekisteröidyille pareille. (Nissinen – Stålström 2005; Ihmisoikeudet 2013.) Vielä on kuitenkin matkaa siihen, että seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen asema olisi täysin sama kuin heteroilla. Mediassa käydään paljon keskustelua muun muassa homoparin adoptio oikeudesta.

Seksuaalinen tasavertaisuus ry (Seta) perustettiin vuonna 1974 ja jatkaa edelleen toimintaansa. Seta on pyrkinyt korostamaan ihmisen omaa subjektiutta ja vahvistamaan jäsenten minäkuvaa sekä voimaannuttamaan sukupuoli- ja seksuaalivähemmistö ryhmiä, jotta heidän oma äänensä saataisiin kuuluviin. (Seta n.d.) On tärkeää, että asioista puhutaan niiden oikeilla nimillä ja ennakkoluulot pyrittäisiin jättämään syrjään.

3.2 Yhteiskunta ja laki

Yhteiskunnallisesti on alettu korostamaan ajatusta jokaisen ihmisen kunnioittamisesta. Tästä ovat esimerkkeinä muun muassa ihmisoikeuksien julistus sekä lisääntynyt puhe ihmisen subjektiudesta ja itsemääräämisoikeudesta. Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus ei ole valtioita oikeudellisesti velvoittava asiakirja, mutta sen poliittinen ja moraalinen vaikutusvalta on huomattavan suuri. Julistuksen yhtenä tarkoituksena on ollut edistää sosiaalista kehitystä (Yhdistyneet kansakunnat 2013). Osana ihmisen kunnioittamista on myös ihmisten seksuaalisuus ja sen hyväksyminen sosiaalisessa ympäristössä. Ihmisoikeuksien julistuksessa puhutaan ihmisten tasavertaisista oikeuksista ilman minkäänlaista rotuun, väriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittiseen tai muuhun mielipiteeseen, kansalliseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, omaisuuteen, syntyperään tai muuhun tekijään perustuvaa erotusta (Asetus kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen voimaansaattamisesta 37/1970). Ihmisten tasavertaisista oikeuksista on säädetty myös suomen perustuslailla. Suomen uudennetusta perustuslaista, joka astui voimaan vuoden 2000 alussa, löytyvät myös samat artikkelit kuin ihmisoikeuksien julistuksesta. (Suomen perustuslaki 1999/731 §6.)

Ihmisoikeuksien julistusta ja perustuslakia voi siis tulkita myös siitä näkökulmasta, että huolimatta ihmisen seksuaalisesta suuntautumisesta, kuului hän seksuaalivähemmistöön tai sukupuolivähemmistöön, tulee hänet yhtäläillä tunnustaa ihmisenä. Ihmistä ei myöskään saa syrjiä tai sortaa. Kaikilla ihmisillä tulisi siis olla yhtäläiset oikeudet saada äänensä kuuluviin ja edustaa itseään sellaisena kuin he ovat.

3.3 Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt

Työskenneltäessä jonkin ihmisryhmän kanssa on hyvä ymmärtää käsitteet, joilla heitä määritellään. Seksuaali- ja sukupuoli vähemmistöjen tasa-arvoa ajavan järjestön jäseniin kohdistuvassa kyselyssä täytyy siis ymmärtää, minkälaista ihmisryhmää kysely koskee, vaikka jäsenistöön kuuluu myös ihmisiä jotka eivät seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluu. Kyselyn otannassa on siis myös niin sanottuja tukija jäseniä.

Seksuaalivähemmistöillä tarkoitetaan seksuaaliselta suuntautumiseltaan muita kuin heteroseksuaaleja. Kategoriaan seksuaalivähemmistöt luetaan siis kuuluvaksi lesbot, homot ja biseksuaalit. Sukupuolivähemmistöihin kuuluvat puolestaan muun muassa

transsukupuoliset, transvestiitit, sekä intersukupuoliset. Sukupuolivähemmistöillä tarkoitetaan siis ihmisryhmiä jotka poikkeavat joko ulkoiselta olemukseltaan, henkisiltä ominaisuuksiltaan tai molempien perusteella kummastakin sukupuolesta. (Tasa-arvo julkaisuja 2012: 7.)

4 Osallisuus ja Osallistaminen

Tässä luvussa kerromme mitä tarkoittaa osallisuus ja osallistaminen. Mitä eroja niillä on sekä mitä terminologiaa niiden rinnalle tarvitaan, jotta käsitteet eivät jää vajavaisiksi. Olemme käyttäneet osallisuutta työssämme tulkintana jäsenten tunteesta heidän oman aktiivisuutensa suhteen. Osallistamista taas olemme pyrkineet hyödyntämään metodina jäsenten sitouttamiseen järjestöön.

Osallistamiseen on vahvasti sidoksissa subjektiivisuus, joka nähdään ihmisen omana ymmärryksenä itsestä sekä itsemääräämisoikeutena. Subjektiivisella kokemuksella tarkoitetaan ihmisen omaa kokemusta, jossakin vallitsevassa tilanteessa (Hämäläinen 1999: 61–62). Osallistamisessa on osittain kyse juuri yksilön omasta osallisuuden tunteesta, kuinka hän tulee toiminnassa huomioiduksi ja minkälaista huomiointia hän tilanteessa tarvitsee. Osa ihmisistä tarvitsee osallisuuden tunteen saamiseksi enemmän huomioiduksi tulemista, sekä äänensä kuulumiin saamista kuin taas toisissa tapauksissa ihminen voi kokea osallisuutta jo pienestäkin kontaktista osallistavaan pyrkivästä yhteisöstä. (Aaltonen-Kallio – Koskinen-Ollonqvist – Nikula – Rouvinen-Wilenius 2011: 50–51, 67.)

4.1 Voimaantuminen sitouttavana prosessina kohti osallisuutta

Osallistamiseen voidaan liittää myös toinen sosiaalipedagoginen termi - voimaannuttaminen. Voimaannuttamisessa on kyse voiman ja luottamuksen tunteen antamisesta toiselle. Voimaantuminen on aina ihmisestä itsestä lähtevää ja ympäristö vain mahdollistaa sen. Voimaantumisen on kyse ihmisen kyvystä kasvaa otollisissa olosuhteissa kohti itsenäisempää ja toimivampaa kokonaisuutta. (Aaltonen-Kallio ym. 2011: 50–52, 55–59.) Opinnäytetyössä voimaantuminen näkyy mahdollisuuden antamisena vaikuttaa ja tiedon antamisesta sekä ajatusten herättämisenä, mitkä muodostavat voimaantumisen kontekstin. Ihminen itse päättää tarttuuko hän näihin voimaantumisen elementteihin ja kasvattaa näistä voimaannuttavan kokemuksen. Voimaantuminen on prosessi, jota on pidettävä yllä (Aaltonen-Kallio ym. 2011: 59).

Voimaantumisen tunteen saavuttamiseksi keskeisessä asemassa ovat vapaus ja vastuu. Siinä heijastuvat vahvasti myös arvostuksen kokemus, luottamuksen kokemus sekä toimintavapauden tunteet. Näistä elementeistä syntyy myönteinen ilmapiiri ja positiivinen lataus. Tuttu konteksti auttaa myönteisyyden syntymisessä sekä auttaa orientoitumaan oman toiminnan arviointiin. (Siitonen 1999: 61, 76–77.) Kyselyssä tarkoituksena on arvioida järjestön toimintaa, mutta samalla heijastaa vastaajan omaa kokemustaan arvioinnin pohjaksi. Voidaankin ajatella, että jos kyselyyn vastaajalla on yhteisöön liittyviä aikaisempia tunnesidottuja kokemuksia hänen vastaus halukkuutensa kasvaa. Kontekstiin liittyvillä aikaisemmillä kokemuksilla ja näkemyksillä on keskeinen asema voimaantumisprosessin rakentumisessa, mutta myös prosessin ylläpitämisessä ja vahvistumisessa (Siitonen 1999:61).

Ihmisen haluun sitoutua johonkin vallitsevaan prosessiin vaikuttaa katalyytin tavoin sisäinen voimantunne. Voimaantumisen saavuttaneella henkilöllä on halu ja tahto ottaa vastuuta myös muiden yhteisön toimijoiden hyvinvoinnista. Halu lähtee ajatuksesta, että voimaantuneella ihmisellä on pyrkimys tehdä parhaansa. (Siitonen 1999: 61, 80.) Sitoutuminen johonkin prosessiin on lähtökohta puolestaan sisäsyntyiselle osallisuudelle. Prosessissa vastuu jonkin asian kehittämisestä annetaan ihmiselle itselleen, jolloin hän kokee voivansa vaikuttaa. Osallistuminen vaikuttavaan prosessiin rakentaa henkilökohtaista voimantunnetta. (Aaltonen-Kallio ym. 2011: 50.) Tältä pohjalta huomataan, että sitoutuminen, voimaantuminen ja osallisuus muodostavat kehän, joissa elementit ovat kaikki keskenään kontaktissa sekä tarpeellisia.

Yksilön äänen kuuluviin saaminen on vapauden ja vastuun lisäksi keskeinen elementti voimaantumisprosessissa. Äänen kuuluviin saamista on mahdotonta toteuttaa ilman toimivaa yhteisöä. Toimiva yhteisö voidaan tässä yhteydessä määritellä yhteisöksi, joka toimii kontekstissa missä luottamuksellinen yhteistoiminta ja tasa-arvoinen osallistuminen mahdollistuvat. (Siitonen 1999: 86.) Opinnäytetyössämme pyrimmekin mahdollistamaan toimivan yhteisön elementit. Tarjoamme jokaiselle yhteisön jäsenelle mahdollisuuden saada äänensä kuuluviin luottamuksellisesti.

4.2 Osallisuuden ja osallistamisen yhteys

Osallisuuden tunne on aina yksilön omasta tunteesta lähtevä kokemus siitä, minkälainen suhde hänellä on ympäröiviin yhteisöihin ja yhteiskuntaan. Osallisuuden lisäämi-

nen siis tarkoittaa pyrkimystä estää ihmisten ajautumista pois jostakin hänen elämispöyrissään olevasta yhteisöstä tai alulle laittavaa voimaa sitouttaa yksilö johonkin yhteisöön tai yhteiskuntaan tai yhteiskunnan osaan. Osallisuus sana kytkeytyy vahvasti myös yksilön tunteeseen vaikuttaa päätöksen teossa ja sitoutua tehtäviin päätöksiin. Osallisuus voidaan siis nähdä syrjäytymisen vastakohtana, siinä on tarkoituksena yksilön kiinnittyminen yhteisöön tai mukanaolo yhteisöllisesti tärkeissä prosesseissa. (Rauvio 2006: 52–58; Aaltonen-Kallio yms. 2011: 64–67.)

Osallistaminen kuulostaa samalta asialta kuin osallisuus, mutta osallistamisen käsite tarkoittaa lähinnä ulkopuolisen silmin passiiviselta näyttävän yksilön mukaan ottamista jonkin ryhmän toimintoihin. Osallistamiseen liittyy ajatus yksilöstä tai ryhmästä passiivisena osallistujana. Osallistamisen käsitteeseen liittyy aina jonkinlainen vaatimus, joka yksilön tai ryhmän odotetaan täyttävän. (Bäcklund 2003: 14–17.)

Osallistamisessa ajatuksena on mukana yhdenvertaisuus ja pyrkimys saada subjekti osaksi kokonaisuutta. Osallistamisessa subjektille tarjotaan myös mahdollisuutta jonkinlaisen roolin ottamiseen. Osa annetaan valmiina ja loput subjekti määrittelee itse riippuen oman halun ja tahdon määrästä osallistua. Osallistamisesta seuraava osallisuus on kytköksissä taas sitoutumiseen ja syrjimättömyyden periaatteeseen.

4.3 Osallistaminen kehittävässä toiminnassa

Osallistamisessa on kyse yhteisön subjektien kytkemisestä päätöksen tekoon. Tarpeiden ja toiveiden kuuleminen on edellytys hyvän, mielekkään ja tehokkaan toiminnan tuottamiseen. (Häyhtiö 2010: 38–39.) Opinnäytetyössä tarkoituksena onkin luoda osallistava kysely, jonka tavoitteena on kehittää toiminnan rakenteita ja päämääriä. Kun halutaan osallistaa suurta määrää ihmisiä pitää löytää foorumeita, joiden kautta se on mahdollista. Siksi Internetin hyödyntäminen olikin tässä opinnäytetyössä tapahtuvassa kyselyssä keskeinen. Sähköisellä kyselylomakkeella on helpompaa ja käytännöllisempää tavoittaa HeSetan jäsenistö, koska jäsenrekisterin sähköposti lista on jo valmiiksi olemassa.

Antamalla yhteisön jäsenille mahdollisuus vaikuttaa heitä koskevissa asioissa, mahdollistetaan heidän näkemyksiensä esiintuonti ja sitä kautta hyödyntäminen. Asioiden eteenpäin saattaminen vaatii mielipiteiden julkituontia. Tarvitaan jotakin mihin tarttua ja mitä muokata. Periaatteessa kuultavat henkilöt voidaan nähdä neuvonantajina tai osa-

suunnittelijoina kehittävässä toiminnassa. Ihmiset haluavat entistä enemmän osallistua heitä koskevaan toiminnan kehittämiseen, jos siihen vain tarjotaan helppoja mahdollisuuksia. (Häyhtiö 2010: 38–43.)

Johonkin yhteisöön osallistumisen tulkitaan edellyttävän osallistumista yhteisötoimintaan, jossa osallisuuden tarkoituksena on osaltaan kollektiivinen ongelman ratkaisu. Yhteisön jäseniä tulisikin kannustaa osallistumiseen ja luoda intressejä siihen. Osallistumisella on aina integroiva vaikutus kehitystoiminnassa mukana oleviin. Positiivinen vaikutus näkyy niin yksilössä kuin yhteisössä. Yhteisössä se näkyy vakauden lisääntymisenä ja yksilössä se toimii kantavana voimana aina seuraavaan osallistumisprosessiin asti. Yksilö, joka tuntee itsensä kyvykkääksi osallistumaan, todennäköisesti osallistuu jatkossakin. Kiinnostuksen aikaansaaminen alun perin vaatii sitä, että tarjotaan mahdollisuus ja kyetään näyttämään kuinka mahdollinen osallisuus vaikuttaa ihmiseen itseensä. (Häyhtiö 2010: 43–46.)

4.4 Osallistaminen opinnäytetyössä

Opinnäytetyössä osallistaminen näkyy kehittäväenä osallistamisena. Tarkoituksena on pyrkiä aktivoimaan passiivisia jäseniä mukaan toimintaan ja sen kehittämiseen, sekä saada heidän äänensä kuuluviin – eli osallistaa heitä. Työssä tulee myös hyötynäkökulma aktiivisille jäsenille, sillä se osallistaa myös heitä, sekä pyrkii lisäämään mielenkiintoa HeSeta kohtaan. Voimaantumisen elementtejä käyttäen pyrimme luomaan kontekstin, jossa voimaantuminen on mahdollista. Voimaantuminen on aina ihmisestä itsestä lähtevä prosessi. Voimaantuminen ja osallisuuden tunteen syntyminen nähdään tässä opinnäytetyössä toisiaan täydentävinä prosesseina. Sisäinen voiman ja kyvykkyyden tunne lisää mahdollisuutta osallisuuteen, mutta sen voi nähdä myös vastakkaisena ilmiönä – osallisuuden kokemus edesauttaa voimaantumista.

Kun jonkin olemassa olevaa toimintatapaa lähdetään muuttamaan ja toiminnan kehittämisen tarpeen arviointiin otetaan mukaan siihen kytköksissä olevat tahot, eli tahot keihin se vaikuttaa, on mukaan ottamisella osallistava vaikutus. Perinteisesti osallistavaksi kehittämiseksi on luettu kaikki tavat, joilla on selvitetty toimintaan osallistujien mielipiteitä muutossuunnitelmien suhteen tai lähdetty keräämään heiltä ideoita muutoksen toteuttamiseksi. Aito osallistavuus tarkoittaa siis sitä, että ihmiset otetaan mukaan jo muutostarpeen arviointiin. Ideaalitalanteessa ihminen pysähtyy itse miettimään muutosta. Jokaisen on yksilönä käytävä läpi tehtyjen muutosten tai mahdollisten muutosten

vaikutukset omaan toimintaan, sekä pohdittava ja suunniteltava, kuinka omia käytäntöjä tulisi konkreettisesti muuttaa vallitsevassa tilanteessa. Samalla ihminen automaattisesti käy läpi mahdollisten ratkaisujen mielekkyyttä ja toimivuutta. (Ala-Laurinaho 2011.)

Tarkoituksena on herättää kyselyn aikana järjestön jäsenten mielenkiinto sekä ajattelu-prosessi omasta osallisuudesta. Ajatteluprosessi voi heikentää tai vahvistaa vallitsevia käsityksiä omasta aktiivisuudesta tai pitää ne ennallaan. Tärkeintä kuitenkin on pyrkiä saamaan aikaan ihmisten mielissä osallisuuden lisäämiseen tähtäävää ajattelua. Samalla jäsenet ratkaisevat itse kysymystä, onko mahdollinen muutos toiminnan määrän suhteen hänelle itselleen mielekäs vai haluaako hän toimia jäsenenä niin kuin ennenkin. Tutkimuksessa osallistavaksi toiminnaksi voi kuitenkin lukea jo kyselyyn osallistumisen. Kyselyyn osallistuminen tuo jäsenten äänen kuuluviin ja aktivoi heitä järjestön toimintaan edes pienimuotoisesti.

Ihmisen mieltäessä itsensä osaksi yhteisöä – tässä tapauksessa HeSetan jäsenistöön kuuluvaksi – on hänen helpompi ryhtyä aktiiviseksi toimijaksi. Aktiivisen toimijan rooliin yhteisössä kuuluu myös halu saada äänensä kuuluviin. Opinnäytetyön kyselyn kautta ihmisen on mahdollisuus kuulluksi tulemisen kokemuksiin, joka puolestaan edesauttaa osallisuuden syntymiseen. (Mokka – Neuvonen 2006: 51–54.)

Opinnäytetyössä tulee huomioida, ettei jäsenillä ole mahdollisuutta varsinaiseen päätöksen tekoon, mihin suuntaan toiminnan kehittäminen lopulta lähtee. HeSetan hallitus tekee kaikki päätökset muutoksista. Heille tarjotaan vain rakenteellista mahdollisuutta kertoa mielipiteensä ja tätä kautta saavuttaa osallisuuden tunne. Kysely kuitenkin parantaa jäsenten tietoisuutta omista vaikuttamisen mahdollisuuksista, näyttämällä, että on väylä kertoa omat mielipiteensä. Toiseen suuntaan tapahtuvaa kehityksen suunta- viivojen päättäjien kuulemista ei opinnäytetyössä ole tutkittu. Eikä siis huomioitu sitä kuinka päätöksen tekijöiden kuuleminen vaikuttaisi osallistumiseen ja toiminnan kehittämiseen. Tärkeintä on, että yhteisön jäsenten kuulemisella todella on jotain vaikutusta ja vaikutukset tehdään kaikille näkyviksi. Tätä kautta osallisuuden tunteen muodostuminen voidaan mahdollistaa.

Yhteenvetona voidaan sanoa, että ihmistä osallistaessa luodaan helppoja mahdollisuuksia osallistua. Tuleekin kysyä, kuinka osallistujissa saadaan syntymään osallisuuden tunne? Opinnäytetyössämme lähtökohtana on, että kyselyyn vastaaminen lähtee

jäsenen kuulemisen tunteesta. Kuulemisella täytyy olla myös näkyviä vaikutuksia, jolloin osallisuuden tunne voidaan ylläpitää kyselyn täyttämisen jälkeenkin.

4.5 Lomake osallistavana työkaluna

HeSetan jäsenille muotoiltu lomake on väline osallisuuden tunteen luomiseen. Kyselylomakkeen haasteena on miten sen kautta pystytään ylipäättään osallistamaan. Lähtökohtaisesti kyselylomakkeen täyttäminen ei kuullosta kovin osallistavalta. Osallisuuden kulmakivenä kuitenkin on, että ihminen kokee tulevansa kuulluksi. HeSetan jäsenille tehdyssä lomakkeessa on monivalintojen lisäksi avoimia kysymyksiä. Näiden avulla jäsenillä on mahdollisuus tuoda mielipiteensä julki. Näin kyselyn pohja ei ole vain monivalinnoissa, vaan jäsenet pääsevät miettimään avoimia kysymyksiä ja kertomaan omin sanoin kokemuksiaan ja mielipiteitään. Rakenne mahdollistaa jäsenille laajemmän kokemuksen kuulluksi tulemisesta. Myös jo itsessään kontaktin ottaminen ja mielipiteen kysyminen auttavat osallisuuden kokemuksen syntymisessä.

Lomake on muotoiltu yhdessä HeSetan kanssa. Näin on saatu kyselyyn heidän kannaltaan oleelliset kysymykset, joiden pohjalta toimintaa halutaan kehittää. Monivalinnat antavat helposti lähestyttävää dataa suurista linjauksista. Useisiin monivalintoihin on myös annettu vaihtoehto kirjoittaa omin sanoin vastaus, jos mikään ennalta määritellyistä vaihtoehtoista ei ole riittävä. Tämän kautta olemme pyrkineet siihen, että jäsenien oma ääni tulisi aina mahdollisimman paljon esille. Monivalintojen kautta on mahdollista saada tarkempaa tietoa halutuista asioista jäsenen omin sanoin. Jäsenet voivat keskittyä kysymyksissä juuri niihin asioihin, joista haluavat kysymyksen puitteissa kertoa. Näin pyrimme osoittamaan, että heidän mielipiteillä on väliä ja haluamme heidän ideoitaan HeSetan toiminnan kehittämiseksi.

Tarkoituksena on, että lomakkeen ehdotusten ja palautteiden avulla jäsenistö kehittää palveluja siihen suuntaan, että ne tulevat paremmin hyödynnetyiksi ja suurempi osa jäsenistöstä käyttää palveluja. HeSeta on kansalaisjärjestö, joten on luonnollista että he pyrkivät vastaamaan mahdollisuuksiensa mukaan jäsentensä toiveisiin. Tarkoituksena siis on, että palveluiden potentiaalinen käyttäjä aktiivisesti osallistuu niiden kehittämiseen ja näin ollen mielekkyyden lisäämiseen HeSetan kokonaistoiminnassa. Palveluiden tullessa mielekkäämmiksi osallistujia määrä kasvaa, jolloin osallisuus lisääntyy myös pitkällä aikavälillä.

5 Tutkimusaineiston keruu

Otantana kyselyssä on HeSetan jäsenistö. Jäseniin luetaan kuuluvaksi kaikki HeSetan jäsenrekisterissä olevat henkilöt eli noin 1400 rekisteröityä jäsentä. Halusimme tavoittaa kaikki jäsenet ja antaa kaikille yhtenäiset mahdollisuudet osallistua, tämän vuoksi emme käyttäneet mitään tutkimusjoukkoa rajaavaa otantamenetelmää. Siksi voidaan puhua niin sanotusta kokonaistutkimuksesta, jossa ei käytetä mitään otantamenetelmää ja voidaan täten unohtaa otannan tuomat rajoitteet (Valli 2001: 14). Vastaajien määrän rajoittaminen pienempään olisi myös ollut osallisuuden periaatetta vastaan. Koska kysely lähetetään kaikille jäsenille, saadaan tulosten yleistämisestä mahdollisimman tarkkaa ja varmaa hyödynnettävää tietoa (Valli 2001: 14). Kun kyselyn saa mahdollisimman iso määrä tutkittavasta joukosta, sitä todennäköisemmin saadaan joukkoa kuvaavaa ja yleistettävää tietoa.

Opinnäytetyö on toteutettu kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen menetelmin ja laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmin. Koska tutkimuskysymys on monitahoinen, eli kysymyksessä kuvastuvat ihmisen mielipiteet sekä siinä yritetään saada selville määrällisiä ominaisuuksia, on tärkeää hyödyntää tutkimus metodeja joilla saadaan kerättyä kummankin tyyppistä aineistoa. Tutkimuksessa on siis tarkoituksellisesti kerätty kvalitatiivista ja kvantitatiivista aineistoa, jotta tutkimuskysymykseen saadaan vastattua kattavasti. Samoilla menetelmillä ei voida välttämättä tavoittaa kokemuksia, käsityksiä sekä määrällistä ulottuvuutta (Moilanen – Rähä 2010: 54–55).

Kvantitatiiviseen osuuteen kyselystä sopi parhaiten valmiit vastausvaihtoehdot eli vastaukset kysymyksiin on muotoiltu valmiiksi ja vastaajan tarvitsee vain valita niistä sopivin. Mukana suuressa osassa kysymyksiä on myös ”muu, mikä?” -vaihtoehto, jotta vastaaja pystyy tarvittaessa ilmaisemaan itseään muutenkin kuin ennalta valituilla vaihtoehdoilla. (Valli 2001: 45.) Kvalitatiivista puolta kyselyyn tuovat avoimet kysymykset. Avoimet kysymykset ovat hedelmällisiä, koska niihin vastaaja saa vapaasti muotoilla vastauksensa. Siksi niistä saattaa tulla hyödyllistä tietoa. Haittapuolena taas on, että vastaajien vastaukset saattavat olla kysymyksen vierestä tai muuten epämääräisiä, jolloin saatu tieto on merkityksetöntä. (Valli 2001: 46.) Kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen, tutkimus on luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedon hankintaa, jossa tutkittavien näkökulmat ja ääni pääsevät esille (Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 2008: 155). Lisäksi ei voida unohtaa osallistavaa tarkoitusta kyselyssä. Avointen vastausten avulla saadaan jäsenten oma ääni kuuluviin, eikä tukeuduta

pelkästään valmiiksi aseteltuihin kysymyksiin. Valmiiden vastausvaihtoehtojen avulla taas pystytään tekemään kyselystä hieman kevyempi eli vastaaminen ei ole niin raskasta kuin se olisi pelkillä avoimilla kysymyksillä. Pelkkien avoimien vastausten kirjoittaminen pitkässä kyselyssä muotoutuisi helposti liian raskaaksi ja aikaa vieväksi. Lisäksi tällaisilla helposti tilastoitavilla monivalintakysymyksilläkin saadaan tärkeää tietoa, jota on helpompi lähestyä ja analysoida kuin avoimia kysymyksiä.

Keskeisimmiksi riskeiksi tutkimuksessa nousee, ettei dataa saada tarpeeksi. Myös kun kasvokkainen kontakti puuttuu, eivät kyselyyn vastaajat voi esittää tarkentavia kysymyksiä jos jokin asia jää epäselväksi. (Valli 2001: 31–32.) Ensimmäistä riskiä pyritään minimoimaan sillä, että kysely lähetetään jäsenille kaksi kertaa. Koska emme pysty mitenkään lähettämään muistutuskirjettä pelkästään vastaamatta jättäneille, koko jäsenistö saa viestin kaksi kertaa. Näin takaamme vastaajille nimettömyyden. Jos vastaajat voitaisiin eritellä joukosta, anonymiteetti ei luonnollisestikaan toteutuisi. Muistutuskirjeisiin liittyy myös riski, että jotkut jäsenet vastaavat kyselyyn kahteen kertaan (Valli 2001: 32). Kyselyohjelmalla olisi ollut mahdollisuus varmistaa, että yhdestä IP-osoitteesta voisi vastata kyselyyn vain kerran. Emme kuitenkaan halunneet tehdä tätä, koska jos jäsenistössä olisi ollut vaikkapa samasta perheestä useampi jäsen, heistä vain yksi olisi voinut vastata kyselyyn. Näin ollen luotamme jäseniin, että he vastaavat vain kerran per jäsen.

Riski väärinymmärryksistä tai epäselvyyksistä pyritään minimoimaan tekemällä kyselystä mahdollisimman selkeä niin, ettei se jätä vastaajalle tulkinnanvaraisuutta. HeSe-tan kanssa tehdyssä yhteistyössä ja testihenkilöitä haastateltaessa korostimme näitä puolia kyselystä. Parannusehdotusten ja korjausten jälkeen saatiin yhteisymmärrys siitä, että kysely oli selkeä. Näin arvioimme, että tätä kyselytutkimuksen riskiä saatiin huomattavasti minimoitua. Kuitenkin väärinymmärryksiä saattaa tapahtua ja tätä arvioimme saadun datan pohjalta. Esimerkiksi jos avoimissa vastauksissa vastataan ohi aiheen tai palautteessa ilmaistaan tyytymättömyyttä tai epäselvyyttä, kysymyksiä olisi pitänyt muotoilla paremmin.

Jokainen ihminen tekee asioissa tulkintaa ja ymmärrykseen vaikuttavat asiasisällöille annetut merkitykset. Merkityksiin taas vaikuttavat ihmisen aikaisemman kokemuksen asiassa, sekä konteksti, jossa tulkinta tapahtuu. Esimerkiksi samalta näyttävä tilanne voi olla hyvin erilainen eri ihmisille. Kuitenkin voidaan olettaa, että jos lähtökohdat tulkinnan tekemiselle ovat suurpiirteisesti samat, voidaan saada aikaan yhtenäisempiä

merkityksen antoja. (Moilanen – Rähä 2010:46–49.) Edelliseen viitaten voidaankin tehdä yleistys tutkittavasta joukosta, eli HeSetan jäsenistöstä. Olettamuksena on, että he jakavat samankaltaisen arvomaailman koskien tutkittavan asian kontekstia. Tämä vähentää mahdollisuutta tulkinnanvaraisuudesta lomakkeessa olevista kysymysten sisällöistä.

Tavoitteena on, että kaikki HeSetan jäsenet saataisiin vastaamaan kyselyyn. Riittävänä vastausprosenttina kyselyihin pidetään 60 prosenttia yleistysten tekemiseksi (Valli 2001: 32). Pienemmistäkin vastausjoukoista voidaan tehdä yleistyksiä ja saada tärkeää tietoa, jos voidaan osoittaa että vastaamatta jättäneet eivät oleellisesti eroa vastanneesta ryhmästä (Valli 2001: 32). Riskien minimoinnista huolimatta, riskinä on toteutuuko odotettu osallistujia prosentti, eli tavoittaako kysely kaikkia tai motivoituvatko ihmiset sitä tekemään. Jos kyselyyn vastaa esimerkiksi vain kymmenesosa jäsenistä, saamme vain noin 140 vastausta. Lisäksi kymmentä prosenttia ei voida pitää kovin kattavana otoksena tutkittavasta ryhmästä. Haasteena on tietenkin siinä tapauksessa analyysin tekeminen niin, että analyysin tulokset ovat uskottavia vaikka vastausprosentti on jäänyt pieneksi.

6 Tutkimuksen toteuttaminen

Tutkimuskysymyksiin vastataksemme kerätty aineisto pitää olla sekä määrällistä, että laadullista riippuen kysymyksen kohteesta. Esimerkiksi kysymys miksi hiljaiset jäsenet ovat hiljaisina jäseninä edellyttää selitysmallien rakentamista ja syy – seuraus - suhteiden selvittämistä. Määrällisen tutkimuksen avulla kyseisen kysymyksen kohdalla voidaan saada selkeitäkin vastauksia monivalinta menetelmän avulla. Laadullisen aineiston kohdalla tutkimuskysymykseen on hankalampi saada vastausta. Laadullinen aineisto vaatii enemmän tulkintaa, ellei selkeää näyttöä nouse aineistosta esille. Laadullista aineistoa hyödynnetään silloin kun tarkoituksena on selvittää, tarvitseeko HeSetan toimintaa kehittää vastaamaan jäsenien tarpeita ja kuinka kehitys voitaisiin toteuttaa.

6.1 Tavoitteena osallisuus ja työelämän tarpeisiin vastaaminen

Opinnäytetyön lyhyen aikavälin tavoite on siis kartoittaa palveluiden tarjonnan vastavuutta asiakkaiden tarpeisiin. Pidemmän aikavälin tavoitteena on laatia työkalu, jolla

toimintaa ohjaava sosiaalityöntekijä voi kartoittaa palveluiden tarjonnan vastaavuutta asiakkaiden tarpeisiin. Osallistavan kokemuksen luomiseksi kyselystä tehdään helposti lähestyttäväksi ja jäsenille avataan sähköpostissa mitkä tutkimuksen päämäärät ovat. Kyselyn tarkoituksena on välttyä tekemästä HeSetan toimintaan sellaisia muutoksia, joille ei ole todellista tarvetta. Kyselyn kehys on jäsenten omien toimintavalmiuksien lisääntyminen ja jäsenten tietoisuuden sekä vaikuttamismahdollisuuden ymmärtäminen. Jäseniä siis osallistetaan, sekä pyritään herättelemään osallistumaan.

Pyrkimyksenä on vastata työelämän yhteistyökumppanin tarpeisiin. Koska, jos toiminnan kehittämiseen päädytään, tulee uuden toiminnan vastata mahdollisimman monen jäsenen tarpeeseen sekä toiminnan toteuttamisen tulee olla mahdollista järjestön resurssit huomioiden. Tutkimuksessa käytettävä kyselylomake on laadittu edellä mainittujen ennakoasetelmien perusteella vastaamaan tutkittavaan aiheeseen. Kyselyn jälkeen lomakkeesta tulee pystyä keräämään tarvittavat tiedot. Tämä tarkoittaa, että kysymysten laadinnassa on eettisten normien lisäksi huomioitava kysymyksenasettelusta saatavan tiedon hyödynnettävyys.

6.2 Lomake työkaluna aineiston keräämiseen

Laadimme lomakkeen, jolla selvitettiin muun muassa asiakkaiden tarpeet koskien palveluita, miten he ovat osallisina juuri nyt toimintaan, mitä he haluaisivat muuttaa ja onko heillä ollut asiointi kontaktia HeSetan toimiston kanssa. Lomake muotoiltiin mahdollisimman osallistavaksi sekä helposti lähestyttäväksi ja täytettäväksi.

Kysely lähetettiin jokaiselle HeSetan jäsenelle sähköpostitse, jotta se tavoittaisi mahdollisimman usean henkilön. Sähköpostissa avattiin tutkimuksen sisältö, miksi se toteutetaan ja mitä tarkoitusta varten. Sähköpostissa on kerrottu myös, että tutkimus aineistoa käsitellään luottamuksellisesti eikä yksittäinen vastaaja erotu tutkittavasta joukosta. Sähköpostiin oli liitetty linkki, jonka kautta pääsi sähköisen kyselomakkeen sivustolle. (Liite 1.) Kysely toteutettiin Internetissä SurveyFace - sivuston kautta lomakkeenmuodossa. Sähköisen lomakkeen käyttämiseen päädyttiin sen takia, jotta kyselyyn vastaamiselle olisi mahdollisimman matala kynnys. Sähköisen lomakkeen täyttämiseen on matalampi kynnys, koska se ei ole osallistujille niin aikaa vievää kuin paperilomakkeen täyttäminen ja postittaminen.

Tutkimuskysymyksiä muodostaessa tehtiin läheistä yhteistyötä HeSetan kanssa. Kysymykset rajattiin heidän kanssaan oleellisiin ja heidän mielestään keskeisimpiin asioihin. Heiltä saatiin suoraa palautetta siitä, jos jotain kysymystä piti muuttaa tai jos joitain kysymyksiä tuli lisätä. Koska tämä oli ensimmäinen heillä toteutettava kysely jäsenistölle, kysymyksiä muotoutui suhteellisen paljon. Yhteensä kysymyksiä oli 28 ja niistä 10 oli avoimia kysymyksiä. Vaikka tämä on äärimmäisen hyvä tilaisuus saada paljon hyvää tietoa, siinä piilee myös oma riskinsä. Vastaamiseen ei tulisi kulua kohtuuttoman paljon aikaa ja vastaamisen tulisi olla mahdollisimman helppoa. Kyselyn ollessa pitkä, vastaajat eivät vastaa yhtä innokkaasti jokaiseen kysymykseen ja saattavat väsyä loppua kohden (Valli 2001: 29–30.) Pyrimme tekemään vastaamisesta mahdollisimman helppoa. Kyselyn arvioimiseen käytimme testiryhmää. Lomakkeen ensimmäistä versiota testattiin 21 ihmisellä, joista pieni osa oli sosiaalialan ammattilaisia ja suuri osa tuli alan ulkopuolelta. Heidän avullaan korjasimme kyselyn kysymyksiä selkeämmiksi, muutimme vastausvaihtoehtoja kattamaan mahdollisimman monia näkökulmia, muotoilimme kyselyä itsessään selkeämmäksi ja saimme tietää kuinka pitkään vastaamiseen keskimääräisesti kului. Koska testiryhmään kuului erilaisista taustoista tulevia ihmisiä, pystyimme varmistamaan, että kysymykset olivat ymmärrettäviä eikä kysymyksiin ollut jäänyt sosiaalialan ammattikieltä. Yhtälailla sähköpostin ymmärrettävyyteen ja ulkoasuun haettiin kehittämissuhteita ymmärrettävyyden ja tarkoituksen mukaisuuden parantamiseksi. Palautteen ja uudelleen muotoilun jälkeen lomake, sekä sähköpostin ulkoasu hyväksyttiin HeSetalla. (Liite 2.)

6.3 Tutkimusetiikka

Olemme HeSetalta saaneet luvan käyttää jäsenrekisteriä tutkimuksen toteuttamiseen. Emme kuitenkaan saa itse jäsenrekisteriä tietoomme, joten tutkimuksen lähettäminen sekä muistutuskirjeen lähettäminen tapahtuvat kaikki HeSetan kautta. Näin myös turvataan jäsenten ja vastaajien anonymiteetti. Tutkimusaineisto opinnäytetyöhön kerätään Internetsivulle tehdyllä kyselylomakkeella, jonka linkki jaetaan jäsenille sähköpostilla.

Objektiivisuus paranee kun tutkimuksessa ei ole kasvokaista kontakti tutkittavan aineksen kanssa. Objektiivisuus on tarkastelutapa, jossa tutkimuskohdetta katsotaan ikään kuin ulkoapäin ja tarkastellaan kohdetta neutraalisti itse puuttumatta esimerkiksi kohteen sanomisiin tai tekemisiin (Eskola – Suoranta 2008: 17). Pyrkimyksenä on, ettei sekoiteta esimerkiksi omia uskomuksiaan, asenteitaan ja arvostuksiaan tutkimuskohteeseen (Eskola – Suoranta 2008: 17). Kyselytutkimuksessa näin ollen emme miten-

kään vaikuta vastaajaan vastaustilanteessa omalla persoonalla tai olemuksella. He saavat itse vastata juuri niin kuin itse haluavat ilman ulkopuolisia vaikuttajia. Yksi haaste on tietenkin saada kysymykset muotoiltua niin, että ne ovat mahdollisimman neutraaleja eivätkä edusta mitään tiettyä näkökantaa.

Kyselytutkimusta toteutettaessa on muutamia eettisiä avaintekijöitä, jotka pitää ehdottomasti pitää mielessä. Ensinnäkin kysymykset pitää laatia antamaan kysymyksenasetteluun luotettavia vastauksia. Toiseksi kysymysten tulee olla mahdollisimman yksiselitteisiä eivätkä ne saa johdatella vastaajaa. Kysymyksissä ei siis saa olla keskenään ristiriitaista tietoa. Kolmanneksi kysymyksiä luotaessa täytyy huomioida joukko jolta kysymykset kysytään. (Mäkinen 2006: 92–93.) Meidän tapauksessa joukon huomioonottamien tarkoittaa esimerkiksi sitä, että meidän olisi täysin merkityksetöntä kysyä jäsenistöltä ovatko he tasa-arvoisen avioliittolain kannalla. Heidän kuuluminen HeSetan kaltaiseen järjestöön kertoo jo heidän arvomaailmastaan, jolloin tällaisesta kysymyksestä ei välttämättä saataisi mitään uutta tai hyödynnettävää tietoa. Kyselyn testaaminen ulkopuolisilla vastaajilla on myös osa tutkimuksen etiikan lisäämistä. Tutkija itse ei kuitenkaan pysty välttämättä tarkastelemaan tehtyä lomaketta tarpeeksi kriittisesti ja kattavasti. Jälkikäteen kyselylomaketta ei myöskään voida enää korjailla, koska vahinko olisi jo siinä vaiheessa tapahtunut. (Mäkinen 2006: 93.) Tästä syystä testautimme kyselyn.

Tutkimusetiikan kannalta on tärkeää että anonymiteetti pystytään takaamaan kaikille jäsenille. Anonymiteetin turvaamisella pystytään myös vaikuttamaan vastausprosenttiin positiivisesti. Toinen oleellinen asia vastausprosentin ja etiikan kannalta on, että vastaaminen on täysin maksutonta. Vastaajat uhraavat jo omaa vapaa-aikaansa vastaamiseen, siksi on tärkeää ja myös vastausprosenttia nostavaa, että taataan maksuttomuus ja mahdollisimman suuri helppous vastaamisessa. (Mäkinen 2006: 93.) Tämän kyselyn pohjalla käytetään netissä toimivaa tiedonkeruu ohjelmaa. Siellä kaikki vastaukset sulautetaan yhdeksi tiedostoksi, eikä vastauksia pysty erottelemaan tai osoittamaan kehenkään tiettyyn vastaajaan tai IP-osoitteeseen. Näin anonymiteetti saadaan taattua ja varmistettua kaikkien kohdalla. Maksuttomuus ja helppous toteutuvat myös nettikyselyä käyttäessä. Jokainen pystyy vastaamaan joko omasta kodistaan, tien päällä tai mistä haluavatkaan vastata vain täyttämällä lomakkeen. Heille ei koidu siitä mitään ylimääräistä rahallista kulua ja vaivaa vain lomakkeen täyttämisen verran.

Haasteena tutkimuksen eettisyyteen on myös luotettavuuteen ja yleistettävyyteen perustuvat seikat. Joskus tutkimuksessa saattaa tapahtua virheitä tai virhearviointeja. Tästä syystä houkutusena saattaisi olla, että virheiden takia joko peitetään virheiden vaikutukset tutkimukseen tai pantataan tutkimustuloksia virhemahdollisuuksien pelossa. Yleistettävyyteen liittyen tutkijat saattavat liioitella tutkimuksesta saadun tiedon yleistävyyttä ja soveltaa tuloksia alueille, jonne tuloksilla ei ole mitään annettavaa. (Mäkinen 2006: 102.)

Viimeisenä oleellisena eettisenä osana voisi mainita tietojen käsittelyn, luottamuksellisuuden ja tietojen säilyttämisen. Luottamuksellisuudella aineiston käsittelyssä tarkoitetaan sitä, että vastaajien tiedot eivät mene kolmannen osapuolen käsiin ja vastaajille kerrotaan miten tietoja käsitellään. Aineiston säilytykseen puolestaan kuuluu, että siinä noudatetaan yksityisyyden ja luottamuksellisuuden periaatteita. Tutkimuksen kasaamisen jälkeen aineisto tulee hävittää. Aineiston esittelyn tulee myös tapahtua niin, ettei siitä pysty yksilöimään tiettyä vastaajaa. (Mäkinen 2006: 115–116, 120.) Taataksemme tietojen turvallisen käsittelyn, pääsääntöisesti tutkimme ja käsittelemme saatua dataa vain omilla tietokoneillamme, joihin muilla ihmisillä ei ole pääsyä. Jos joudumme työskentelemään muilla koneilla, varmistamme että kukaan ei pääse työskentelyn yhteydessä näkemään käsiteltäviä tietoja. Lisäksi varmistamme, että koneelta poistetaan käsitellyt tiedot, että ne eivät jää kenenkään ulkopuolisen nähtäväksi. Luottamuksellisuutta pyrimme taas lisäämään kirjoittamalla jäsenille lähetettävään sähköpostiin miten tietoja tullaan käsittelemään. Näin vastaajille tehdään selväksi heidän anonymiteetti ja heidän tietojensa turvallisuus.

7 Aineiston analysointi

Vastaajia kyselyyn oli yhteensä 204 kappaletta. Kun jäsenrekisterin kokona oli kyselyn aikaan noin 1400 jäsentä, vastausprosentiksi muotoutui noin 15 prosenttia. Vain monivalintakysymyksiin oli pakko vastata, avoimiin kysymyksiin ei ollut pakotteita. Tästä syystä avoimiin vastauksiin on vastannut vaihtelevia määriä ihmisiä, eikä yhteenkään avoimeen kysymykseen ole vastannut koko kyselyyn osallistunut joukko. Keskimäärin avoimien kysymyksien vastaajia oli 81 henkilöä kysymystä kohden. Näin ollen avoimiin kysymyksiin vastasi noin 40 prosenttia kyselyyn osallistuneista. Suurempi vastausprosentti avoimiin kysymyksiin olisi ollut luonnollisesti hedelmällisempää ja antanut enemmän luotettavuutta ja yleistävyyttä kyselyyn.

Aineiston analysoinnissa tulee selkeästi erottaa laadullisen ja määrällisen aineiston analysointi. Laadullisen eli kvalitatiivisen aineiston kohdalla pyrimme ymmärtämään tutkittavan kohteen laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä kokonaisvaltaisesti. Kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimusaineiston analyysi pohjautuu aineiston kuvaamiseen ja tulkitsemiseen tilastojen sekä numeroiden avulla. Pyrimme hyödyntämään molempia analysointi menetelmiä siten, että saamme vastattua tutkimuskysymykseen. Vastauksista ensisijaisesti pystyy tulkitsemaan mitä mieltä HeSetasta tällä hetkellä ollaan, mitä siitä tiedetään ja kuinka toimintaa voitaisiin kehittää. Vastaajien osallisuuden lisääntymistä joudumme tulkitsemaan, sillä se ilmenee vastauksista rivien välistä enneminkin kuin suoraan.

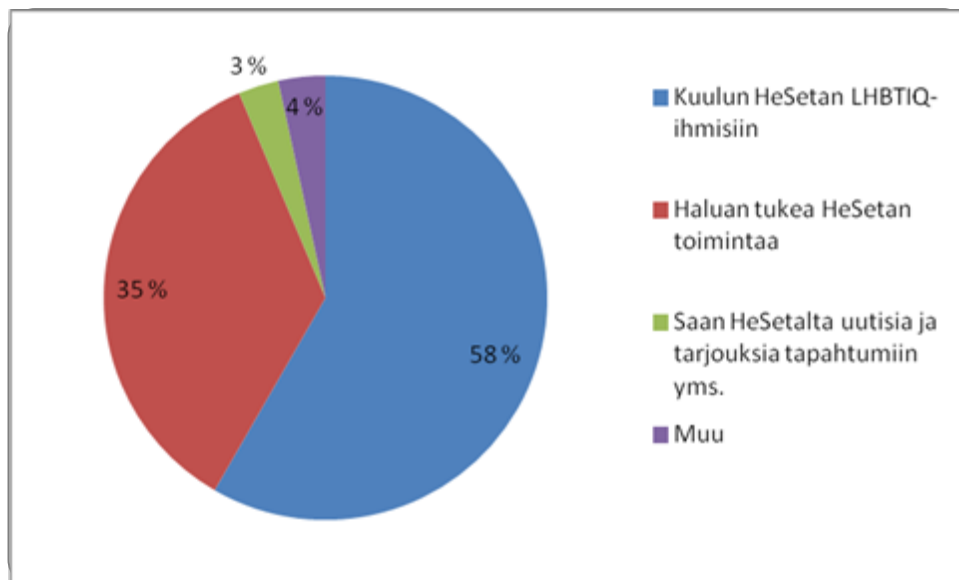
Laadullista aineistoa opinnäytetyössä analysoimme sisällön erittelyn kautta. Siinä aineistoa analysoidaan siltä pohjalta, mitä ja miten asioista on kirjoitettu tai puhuttu. Mittauksessa selvitetään siis kuinka monta kertaa jostain asiasta on kirjoitettu tai montako kertaa on käytetty tiettyä termiä. Meidän tapauksessa sovellamme analyysiä siten, että valitsemme luokitusyksiköiksi muutaman lauseen mittaiset ajatukselliset kokonaisuudet. Analyysi on siis hyvin aineistolähtöistä ja menetelmän ideana on saada tehtyä yleistyksiä vastauksien perusteella. Tämä tietenkin tuo tutkimuksen analyysiin subjektiivisen vaiheen, jossa joudumme valitsemaan luokitusyksiköt itse. (Eskola – Suoranta 2008: 185–186.) Vaikka luokitusyksiköt syntyvät aineiston pohjalta, subjektiivisuudelta ei voi vältyä yksikköjä nimitessä. Tämä tapa analysoida laadulliseen aineistoa vastaa parhaiten tutkimus tietomme tulkintaan. Kun saamme muodostettua laadullisesta materiaalista luokat, on niistä helppo esittää, mitä HeSetan jäsenet kunkin kysymyksen kohdalla haluavat. Tutkimuksen tarkoituksena oli kuitenkin antaa HeSetalle eväitä kehittää toimintaa. Tämän menetelmän avulla saamme muodostettua vastauksista kokonaisia ryhmiä ja ehdotuksia, miten toimintaa voidaan vastaajien mielestä kehittää. Tällä tavalla pyrimme myös luomaan vastauksille uskottavampaa pohjaa yleistyksiin.

Kvantitatiivista aineistoa avaamme piirakkadiagrammien avulla. Mukaan on otettu myös vastausten ”muu” kohdat, jotka on analysoitu aineistolähtöisellä sisällön analyysillä. Muu -kohdista saadut tulokset avataan sanallisesti niissä kohdin kun se on vastausten saamiseksi sekä ymmärtämiseksi oleellista. Aivan kaikissa kysymyksen aseteiluissa ei ole ollut mahdollisuutta valita muu -kohtaa, siksi osa vastaajista koki etteivät valmiit vaihtoehdot määrällisissä kysymyksissä olleet riittäviä kuvaamaan omaa mieliä pidettä kysyttävästä asiasta ja antaneet siitä palautetta. Samassa yhteydessä nousi

esille, että kohdissa joissa muu vastaus on, sitä haluttiin paljon hyödyntää ”en osaa sanoa” vastaukseen.

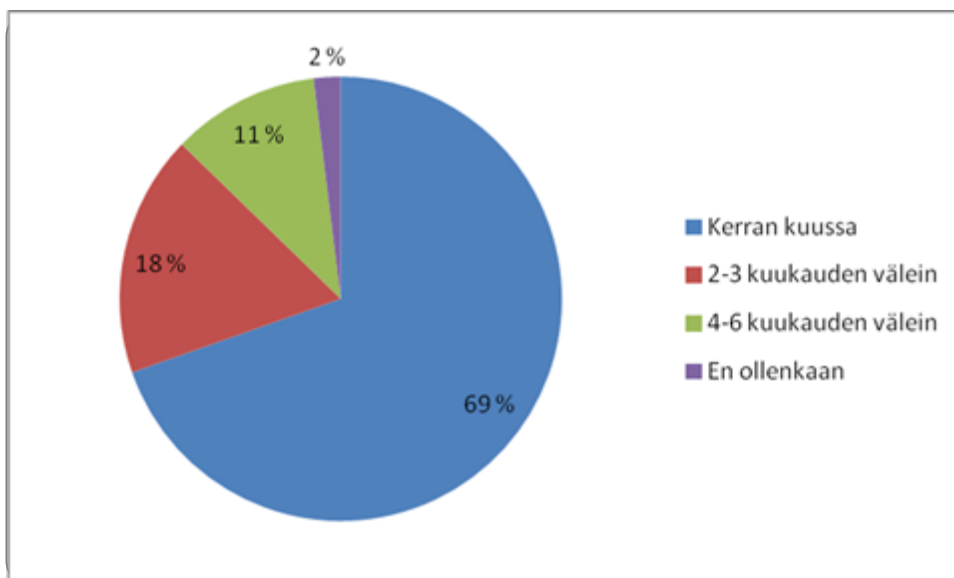
7.1 Kvantitatiivinen aineisto

Vastaajista hieman yli puolet (58%) ilmoittivat ensisijaiseksi syykseen olla HeSetan jäsen kuulumisen LHBTIQ –ihmisiin eli seksuaali- tai sukupuolivähemmistöön. Kolmasosalle (35%) syy oli tukea HeSetan toimintaa ja kolme prosenttia halusi HeSetalta uutisia sekä tarjouksia tapahtumiin ja muihin vastaaviin tilaisuuksiin. Muu vastauskohdassa osa vastaussisällöistä vastasi valmiita vastauksia, mutta esille nousi myös halu etsiä itseään sekä halu kuulua Setaan HeSetan kautta. (Kuvio 1.)

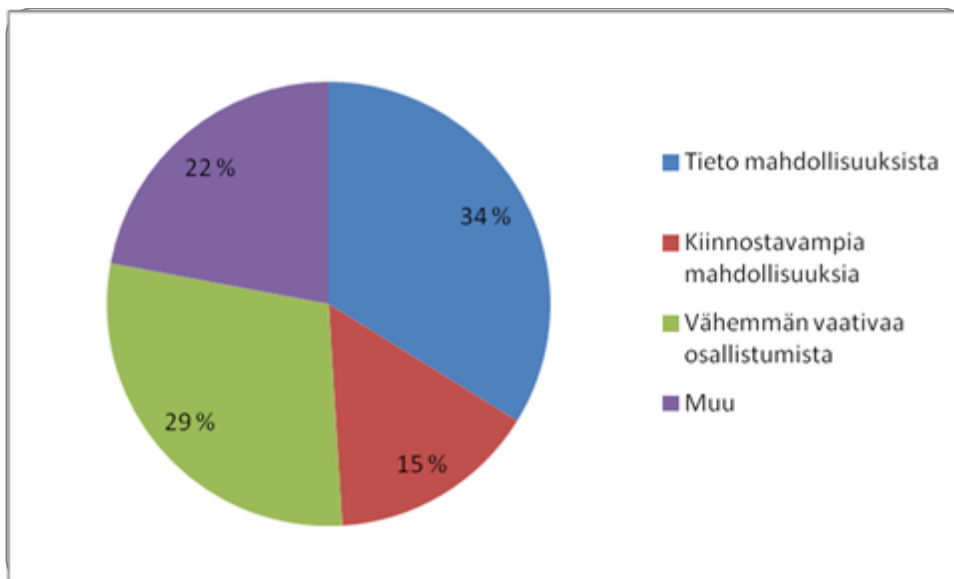
Kuvio 1. Mikä on ensisijainen syy olla HeSetan jäsen?

Jäsentiedotteen ilmestymistiheyttä koskevassa kysymyksessä vastanneista suurin osa (69%) haluaisi saada tiedotteen kerran kuussa. Viidesosa (18%) harventaisi sen ilmestymistiheyttä 2-3 kuukauden välein ilmestyväksi ja kymmenesosa (11%) 4-6 kuukauden välein ilmestyväksi. Kaksi prosenttia on ilmaissut, ettei haluaisi tiedotetta lainkaan. Jäsenistössä on selvästi halu saada jäsentiedote ja sen tuomat uutiset suhteellisen usein, vain harvaa jäsentiedote kiinnostaa vain vähän. (Kuvio 2.)

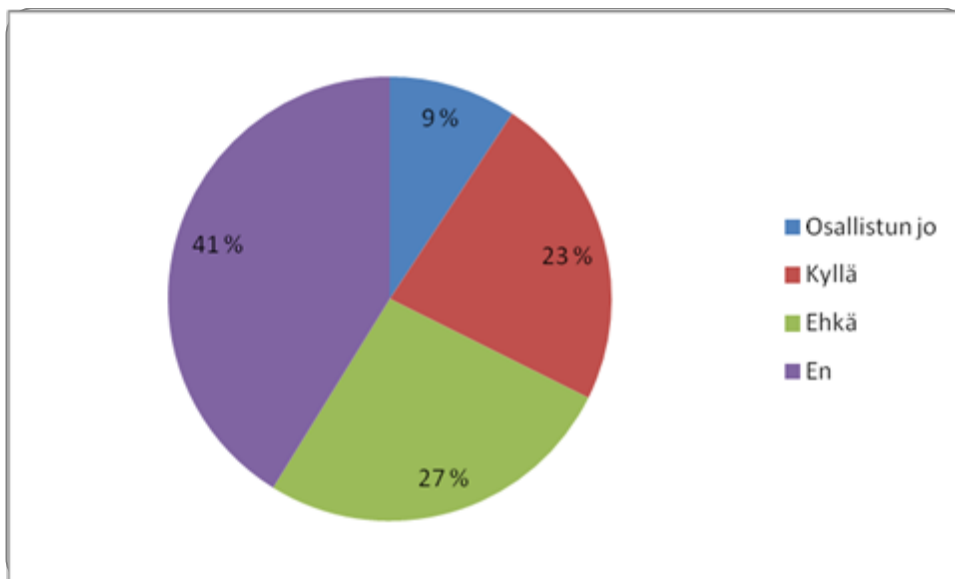
Kuvio 2. Kuinka usein haluaisit, että HeSetalta tulisi jäsentiedote?

Toimintaan kannustavissa tekijöissä -kysymyksessä vastaukset jakaantuivat hyvin tasaisesti eri vastausvaihtoehtojen välille. Vastaajista 34 prosenttia kertoi, että tieto mahdollisuuksista kannustaisi osallistumaan toimintaan. Toiveena 29 prosentilla oli, että toimintaan osallistuminen ei olisi vaativaa. Kiinnostavampia mahdollisuuksia toivoi 15 prosenttia. Muu vastauksissa 19 vastaajaa halusi ilmaista ajan puutteen ongelmat. Maantieteellinen sijainti ja oma kiinnostus olivat neljässä vastauksessa. Viisi halusi pysyä osallistumattomana ja kuusi ei osannut sanoa mikä kannustaisi osallistumaan. Kolmessa vastauksessa toivottiin avoimuuden ja joustavuuden parantamista. Toimintaa pitäisi tämän perusteella siis kehittää hyvin monipuolisesti, että jäsenistä saataisiin mahdollisimman moni osallistumaan. (Kuvio 3.)

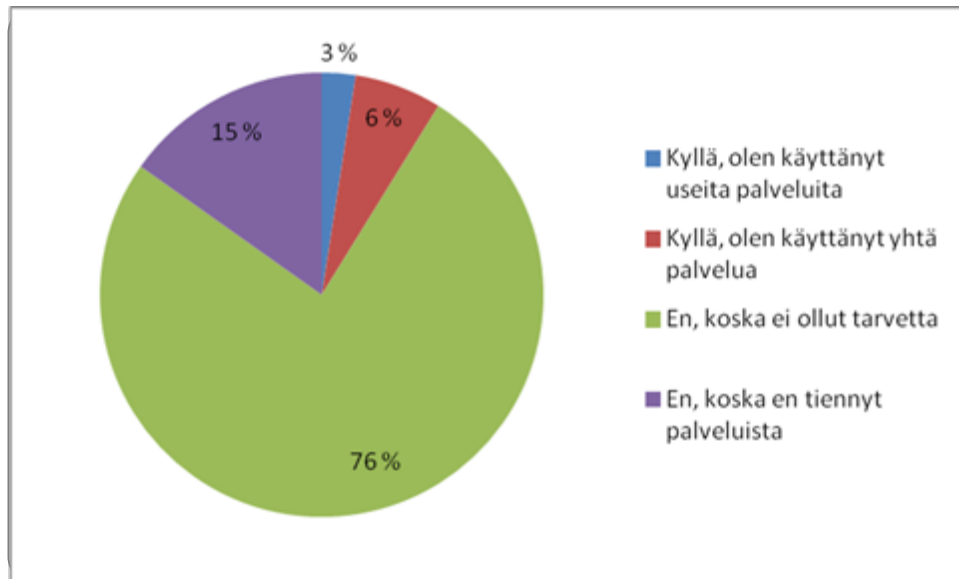
Kuvio 3. Mikä kannustaisi osallistumaan toimintaan?

Kysyttäessä olisitko valmis panostamaan omaa aikaasi HeSetan toimintaan, jos tarjolla olisi itseäsi kiinnostavia vaihtoehtoja, niin yleisin vastaus oli en. Lähes puolet (41%) vastaajista olivat sitä mieltä, että itseä kiinnostavat vaihtoehdot eivät motivoisi osallistumaan. Ehkä ja kyllä vastauksia tuli yhteenlaskettuna puolet, eriteltynä ne olivat ehkä 27 prosenttia ja kyllä 23 prosenttia. Vastaajista yhdeksän prosenttia osallistuu jo toimintaan. Tämän kysymyksen vastaukset ovat hieman ristiriidassa edellisen kysymyksen vastausten kanssa (Kuvio 3). Hyvin harva oli kirjoittanut muu -vastaukseen, että mikään ei motivoisi osallistumaan toimintaan. Tässä kysymyksessä saatujen vastauksien mukaan motivaatiota tai tarvetta osallistua toimintaan ei kuitenkaan olisi, vaikka vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia lisättäisiin. Tämä hankaloittaa omalta osaltaan myös tulkinnan tekemistä vastauksista. Ehkä ajatuksena onkin, että vaikka vastaajat henkilökohtaisesti eivät ole toiminnan kehittyessä valmiita osallistumaan. He uskovat että kun toimintaa kehitettäisiin heidän toivomallaan tavalla, saataisiin ihmisiä paremmin osallistumaan. (Kuvio 4.)

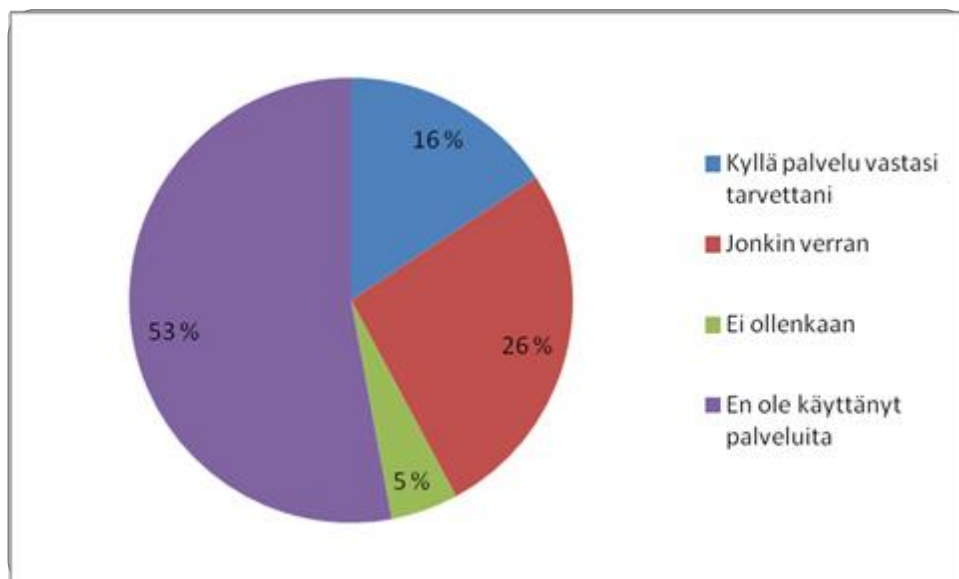
Kuvio 4. Olisitko valmis panostamaan omaa aikaasi HeSetan toimintaan, jos tarjolla olisi itseäsi kiinnostavia vaihtoehtoja joihin osallistua?

Kyselyyn vastanneista selvä enemmistö (76%) vastasi, ettei ollut käyttänyt HeSetan palveluita kuluneen kuuden kuukauden aikana koska tarvetta ei ole ollut. 15 prosenttia ilmoitti palveluiden käyttämättä jättämisen syyksi sen, ettei tiennyt mahdollisista palveluista. Viimeisen kuuden kuukauden aikana palveluita ei siis ole hyödyntänyt 91 prosenttia vastanneista. Kuusi prosenttia kertoi käyttäneensä yhtä palvelua ja kolme prosenttia ilmoitti käyttäneensä useampaa palvelua kuluneen kuuden kuukauden aikana. Näin ollen tuon 15 prosentin tavoittaminen palveluiden piiriin olisi erityisen tärkeää HeSetalle, koska näin palveluiden käyttöprosenttia ja kannattavuutta saataisiin selvästi nostettua. (Kuvio 5.)

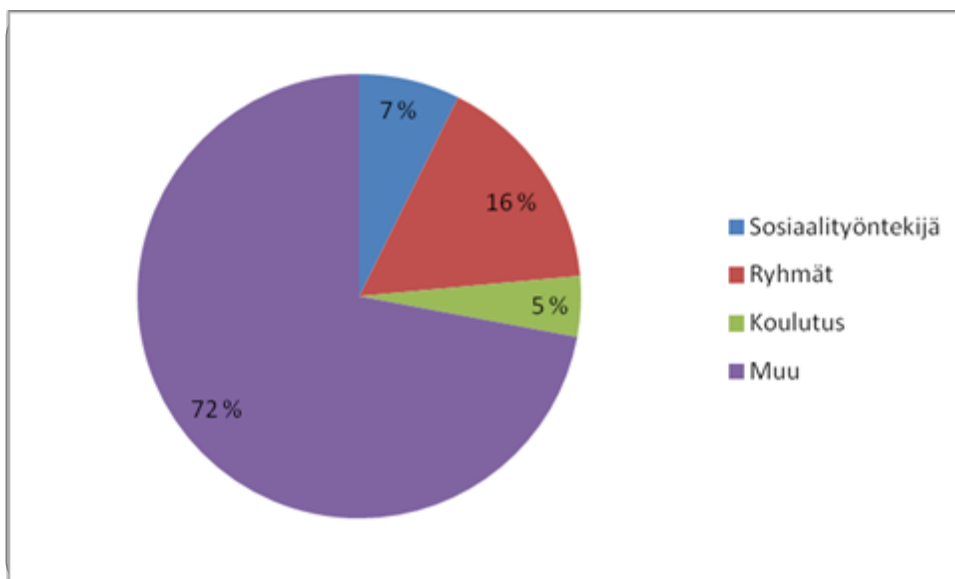
Kuvio 5. Oletko käyttänyt tai osallistunut HeSetan johonkin palveluun (sosiaalityöntekijä, ryhmät, tapahtumat, koulutus) kuluneen 6 kuukauden aikana?

Alla esitetystä piirakkadiagrammista (kuvio 6.) ilmenee edelleen, että suuri osa eli 53 prosenttia vastanneista ei käytä palveluita. Palveluita oli kyselyn mukaan käyttänyt 47 prosenttia, joista 16 prosentin mielestä palvelu vastasi odotuksia. 26 prosentin mielestä se vastasi jonkin verran ja viiden prosentin mielestä palvelu ei vastannut lainkaan odotuksia. Huomion arvoista on, kun verrataan kuvion 5 ja 6 vastauksia niin osa käyttäjistä on saattanut jättää palveluita käyttämättä sen takia, koska eivät ole olleet tyytyväisiä niiden laatuun tai ne eivät vastanneet heidän sen hetkistä tarvettaan.

Kuvio 6. Vastasiko palvelu odotuksiasi?

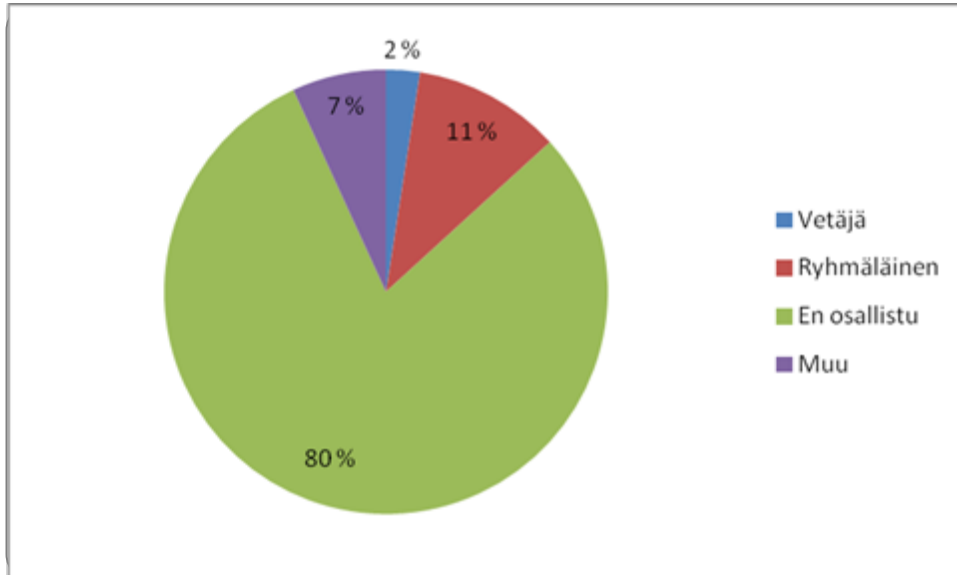
Kysyttäessä mikä palveluista on parhaiten järjestetty, vastaajat hyödynsivät muu vastauskohtaa eniten (72%). Aineistolähtöisen sisällön analyysiin mukaan 63 vastanneista ei osannut sanoa. 50 ilmoitti, ettei ole käyttänyt palveluita. 12 ilmaisi, ettei kokenut tietävänsä tarpeeksi aiheesta vertaillakseen palveluita. Selkeä mielipide muu -kohtaan vastanneilla oli vain viidellätoista henkilöllä, joista yksitoista ilmoitti parhaiten järjestetyksi palveluksi tapahtumat. Tämän kysymyksen kohdalla ennalta määritellyt vaihtoehdot eivät selvästi olleet täydellisesti ennakoituja ja muotoiltuja. Kysymys olisi tarvinnut ”ei osaa sanoa” -vaihtoehdon. Kysymyksestä saatu tieto ei kuitenkaan yllätä, kun ottaa huomioon että suuri osa ei kuitenkaan ollut käyttänyt HeSetan palveluita viimeisen kuuden kuukauden aikana. Siksi voikin olla mahdotonta vertailla palveluiden tämänhetkistä tilaa. (Kuvio 7.)

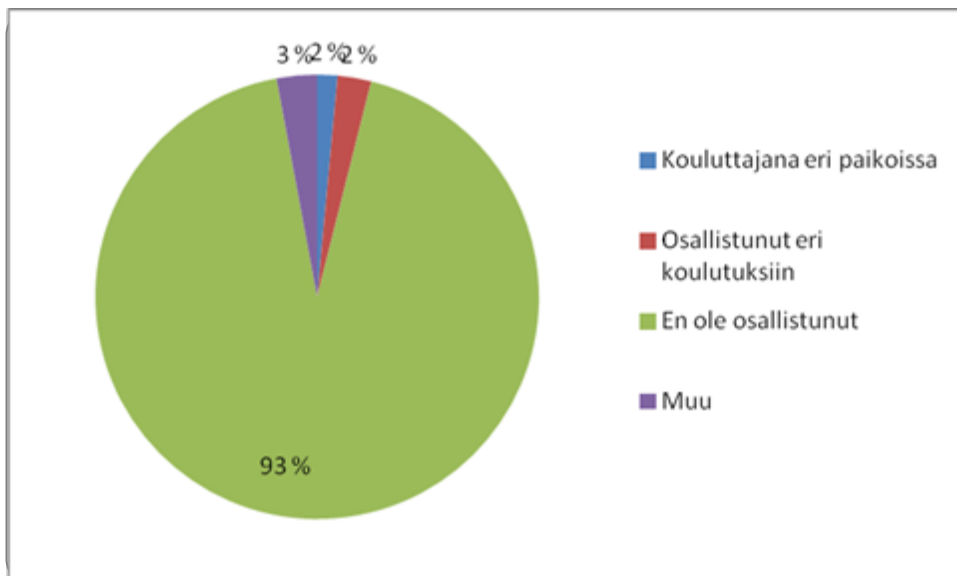
Kuvio 7. Mikä palveluista on parhaiten järjestetty?

Edellä esitettiin (Kuvio 6.), että 53 prosenttia vastanneista ei ole lainkaan käyttänyt HeSetan palveluita. Alla esitetyistä diagrammeista (Kuvio 8; Kuvio 9; Kuvio 10.) ilmenee kuinka paljon eri toiminnan alueisiin osallistutaan tai ei osallistuta. Osallistuminen vastanneiden joukossa on hyvin vähäistä kaikilla toiminnan osa-alueilla. Vähiten osallistutaan HeSetan tarjoamaan koulutukseen (Kuvio 10.), johon 93 prosenttia ei ole osallistunut. Kouluttajia ja koulutukseen osallistuneita on ollut sama määrä, kaksi prosenttia vastanneista. Seuraavaksi vähäisintä osallistuminen on ryhmiin, joissa osallistumattomien määrä on 80 prosenttia. Kaksi prosenttia on ollut vetäjiä ja yksitoista prosenttia ryhmiin osallistujia. Muu kohtaan suurin osa vastanneista on jättänyt tyhjän kohdan. Eniten osallistuneita on ollut tapahtumissa (Kuvio 9.). 37 prosenttia on osallistunut ta-

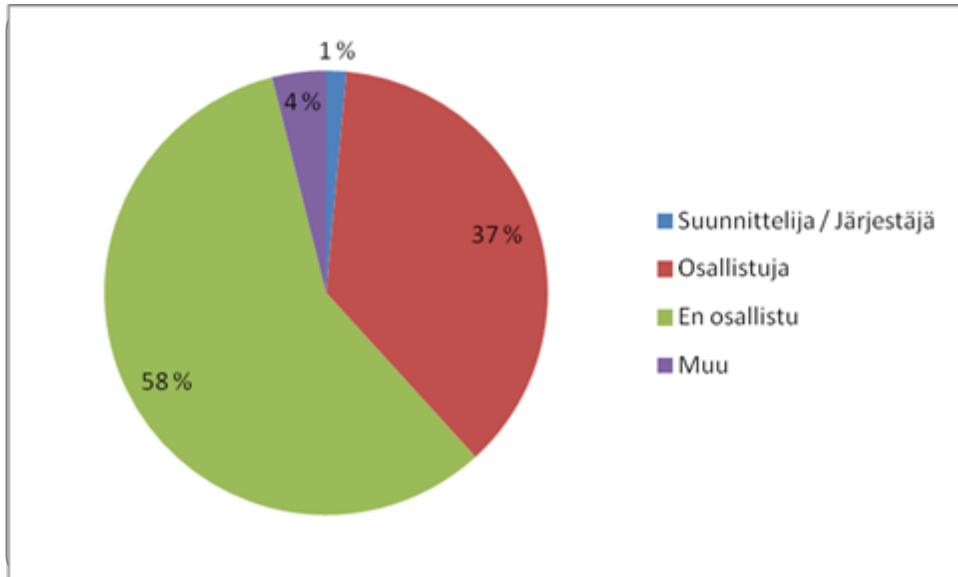
pahtumiin ja yksi prosentti on ollut järjestämässä niitä. 58 prosenttia ei ole osallistunut. Kaikkien diagrammien (Kuvio 8; Kuvio 9; Kuvio 10.) muu kohdissa nousi esille, että vastaajat jäivät pohtimaan mahdollista osallistumista tulevaisuudessa. Osalla ei esimerkiksi ollut tietoa kaikesta HeSetan järjestämästä toiminnasta.

Kuvio 8. Miten olet osallistunut ryhmiin (esimerkiksi lautapeliryhmään, Bi-ryhmään jne.)?

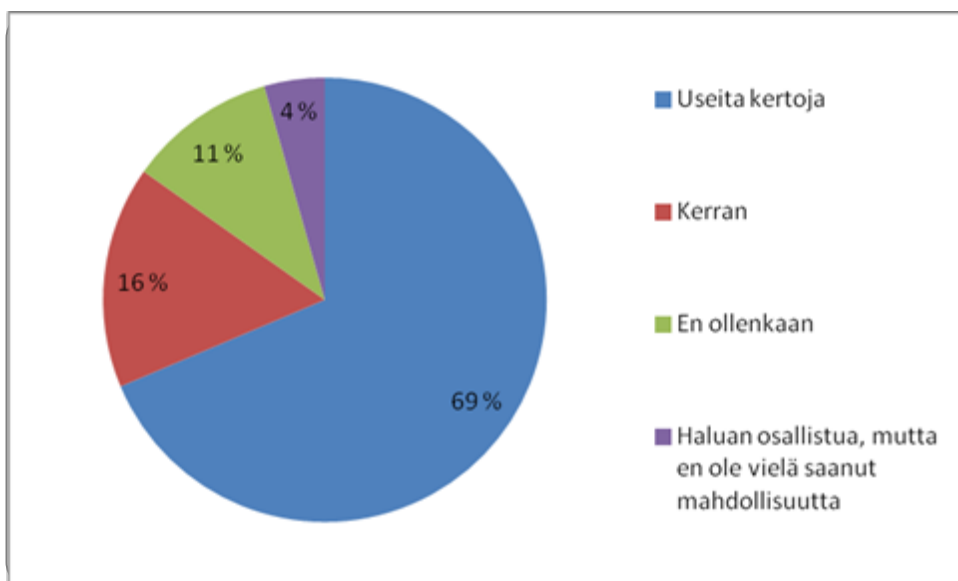

Kuvio 9. Miten olet osallistunut koulutukseen (esimerkiksi kouluttaja koulutus tai vetäjäkoulutus)?

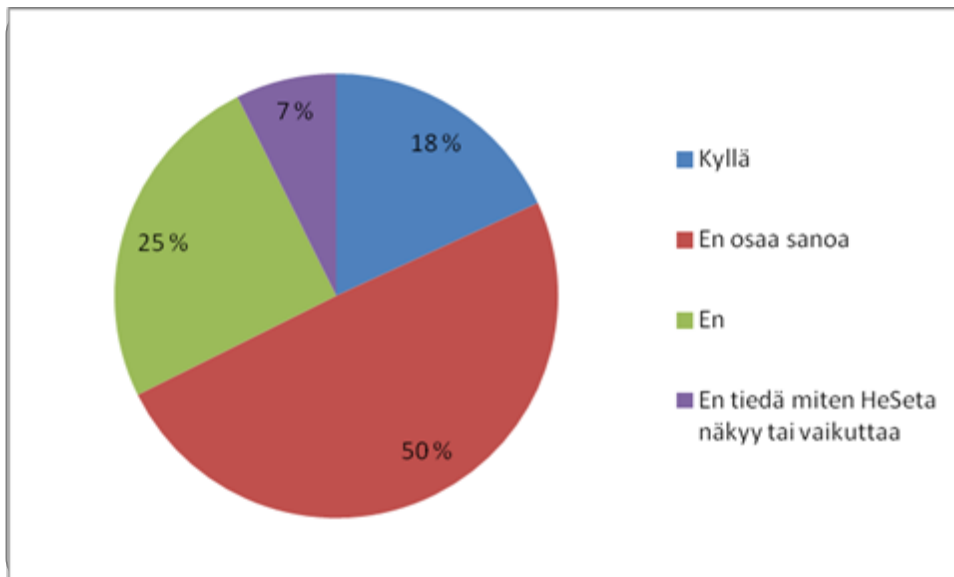
Kuvio 10. Miten olet osallistunut tapahtumiin (esimerkiksi HeSetan pikkujouluihin tai muihin tilaisuuksiin)?

Edellä avasimme ihmisten määrällistä osallistumista tapahtumiin (Kuvio 9.). Halusimme kuitenkin erilliseksi kysymys kohdaksi kyselyssä nostaa Pride -tapahtuman, koska Pride -tapahtumaa pidetään enemmänkin itsenäisenä yksikkönä irrallaan muusta HeSetan tapahtuma tarjonnasta (Kuvio 11). Vertailuna voidaan esittää, että 38 prosenttia osallistuu HeSetan tapahtumiin kun vastaava luku Priden kohdalla on 85 prosenttia. Priden osallistuneista 69 prosenttia on osallistunut tapahtumaan useammin kuin kerran. Neljä prosenttia ilmoittaa myös haluavansa osallistua, mutta ei ole saanut vielä mahdollisuutta osallistumiselle. Yksitoista prosenttia vastaajista ilmoittaa, ettei ole osallistunut.

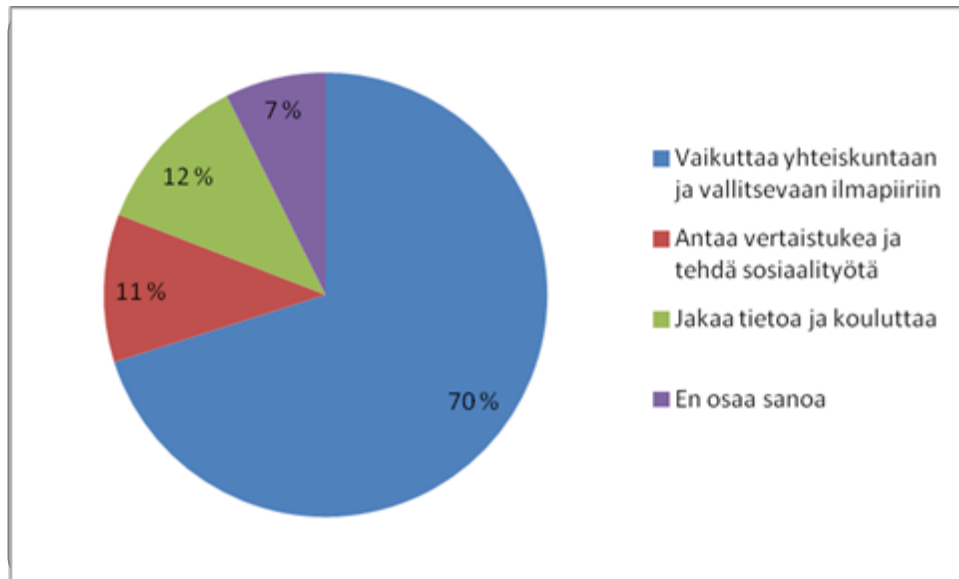
Kuvio 11. Oletko osallistunut aiempien vuosien Pride-tapahtumaan?

Kysyttäessä mielipidettä HeSetan näkyvyydestä, imagosta ja välittämästä viestistä 50 prosentilla ei ole selkeää mielipidettä asiasta. 25 prosenttia ilmaisee olevansa tyytymätön, 18 prosenttia ilmaisee olevansa tyytyväinen ja seitsemän prosenttia kertoo, ettei tiedä miten HeSeta näkyy tai vaikuttaa. (Kuvio 12.)

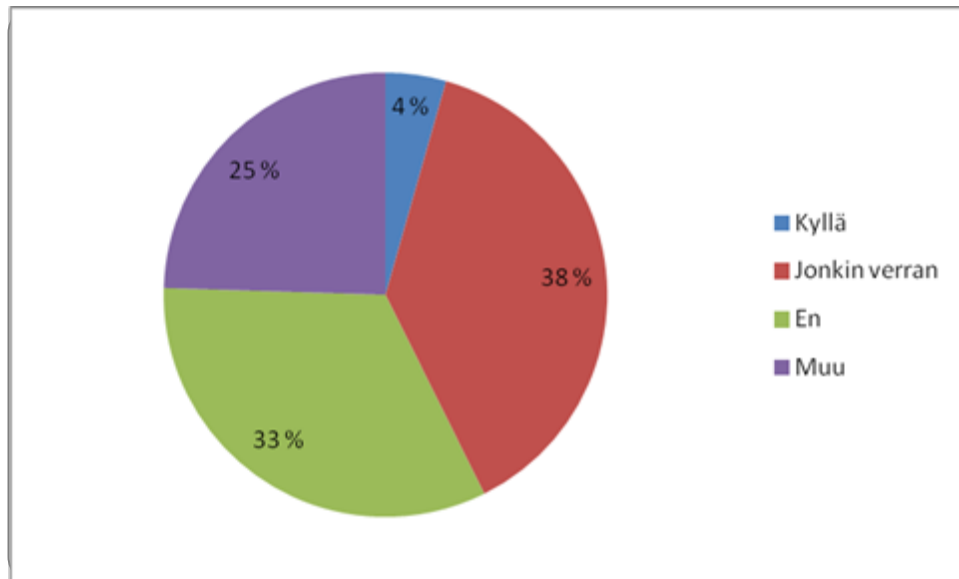
Kuvio 12. Oletko tyytyväinen HeSetan näkyvyyteen, imagoon ja välittämään viestiin?

Kuitenkin jos näkyvyyden ja vaikuttamisen osalta puolella ei ollut selkeää mielipidettä, vastanneista 83 prosentilla oli selkeä mielipide HeSetan tärkeintä tehtävää nimettäessä. Reilu enemmistö vastaajista (70%) valitsi tärkeimmäksi tehtäväksi vaikuttaa yhteiskuntaan ja vallitsevaan ilmapiiriin. Seuraavaksi tärkeimmäksi tehtäväksi koettiin jakaa tietoa ja koulutusta, sen oli valinnut 12 prosenttia. Vertaistuen antamisen ja sosiaalityön tekemisen oli valinnut 11 prosenttia. Seitsemän prosenttia ei osannut sanoa, mikä on heidän mielestään HeSetan tärkein tehtävä.

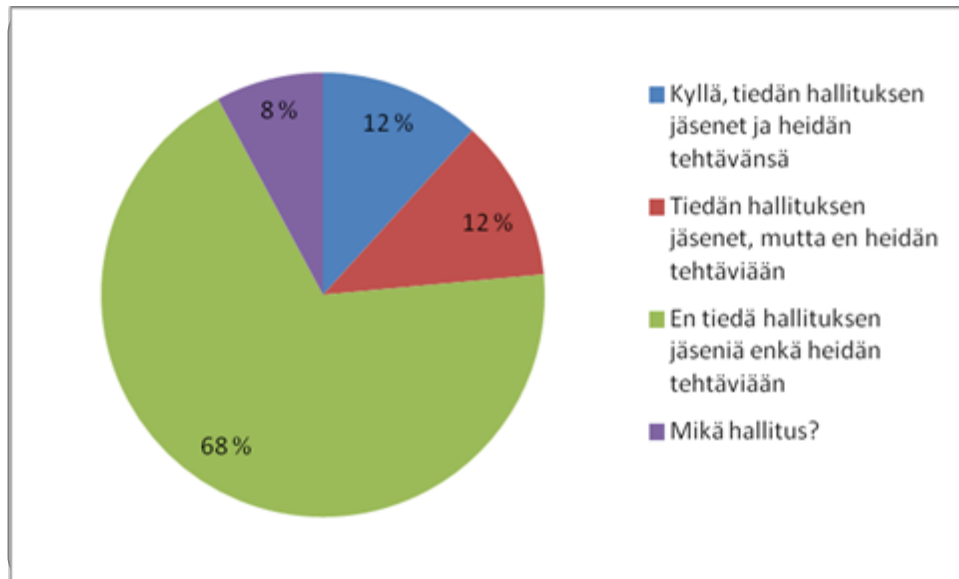
Kuvio 13. Mikä on mielestäsi HeSetan tärkein tehtävä?

Vastaajista 33 prosenttia kokee, ettei voi vaikuttaa HeSetan toimintaan ja päätöksiin. 38 prosenttia kokee voivansa vaikuttaa jonkin verran ja neljä prosenttia vastaajista on vastannut voivansa vaikuttaa. "Muu" -vastauskohdasta nousi kolme kategoriaa: Ei tarvetta tai kiinnostusta vaikuttaa, kokee voivansa vaikuttaa sekä ei tiedä voiko vaikuttaa. Ei tiedä vastauksia tuli 33 kappaletta, Ei tarvetta tai kiinnostusta vaikuttaa vastauksia tuli yhdeksän. Samoin kokee voivansa vaikuttaa vastauksia tuli myös yhdeksän. Huomattavaa on, että hyvin harva osasi suoraan vastata pystyvänsä vaikuttamaan toimintaan tai olevansa edes kiinnostunut asiasta. Osallisuuden puolesta tulokset näyttävät ikävältä. Jäsenille pitäisi saada ilmaistua selkeät väylät vaikuttaa ja tehdä vaikuttamisen edut selväksi. (Kuvio 14.)

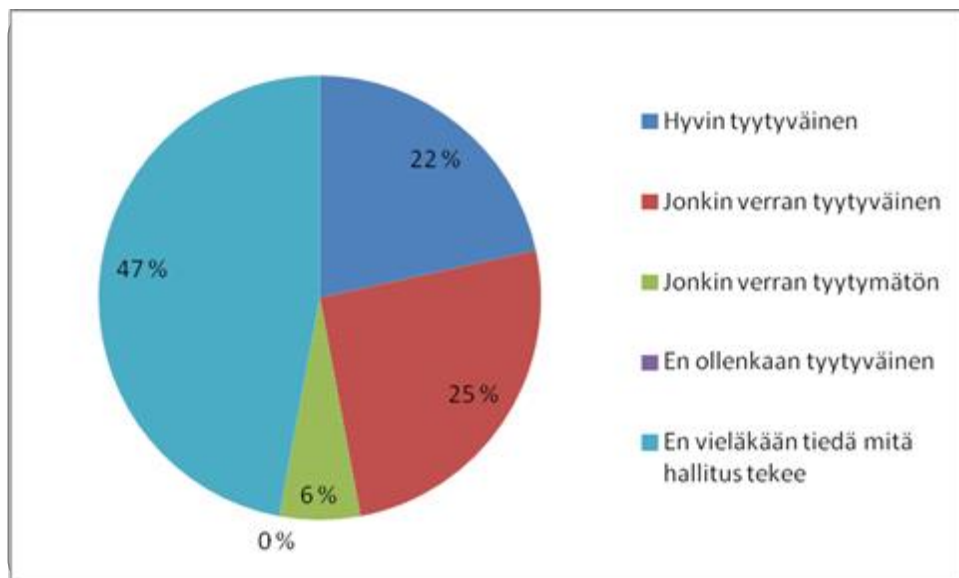
Kuvio 14. Koetko pystyväsi vaikuttamaan HeSetan toimintaa ja päätöksiin?

Selvitimme seuraavan kysymyksen avulla jäsenten tietämystä hallituksesta (Kuvio 15). Selvä enemmistö (68%) prosenttia vastaajista ilmaisi, ettei tiedä hallituksen jäseniä eikä heidän tehtäviään. Kahdellatoista prosentilla oli tietämys jäsenistä, mutta ei heidän tehtävistään. Kaksitoista prosenttia kertoi myös tietävänsä keitä hallitukseen kuuluu sekä heidän tehtävänsä. Kahdeksan prosenttia vastaajista on valinnut kohdan ”mikä hallitus”. Kaikista vastaajista hyvin harva, kymmenesosa, siis tiesi hallituksen jäsenet ja tehtävät. Kun halutaan lisätä toiminnan osallistuvuutta, olisi hyvä, että jäsenistö tietäisi miten järjestö toimii. Osallisuuteen kuuluu kuitenkin oleellisesti se, että jäsen luetaan mukaan osaksi toimintaa. Ilman selvää tietoa järjestön toiminnasta on ymmärrettävää, että jäsenet eivät koe kuuluvansa järjestöön tai että heidän mielipiteillään ei ole väliä.

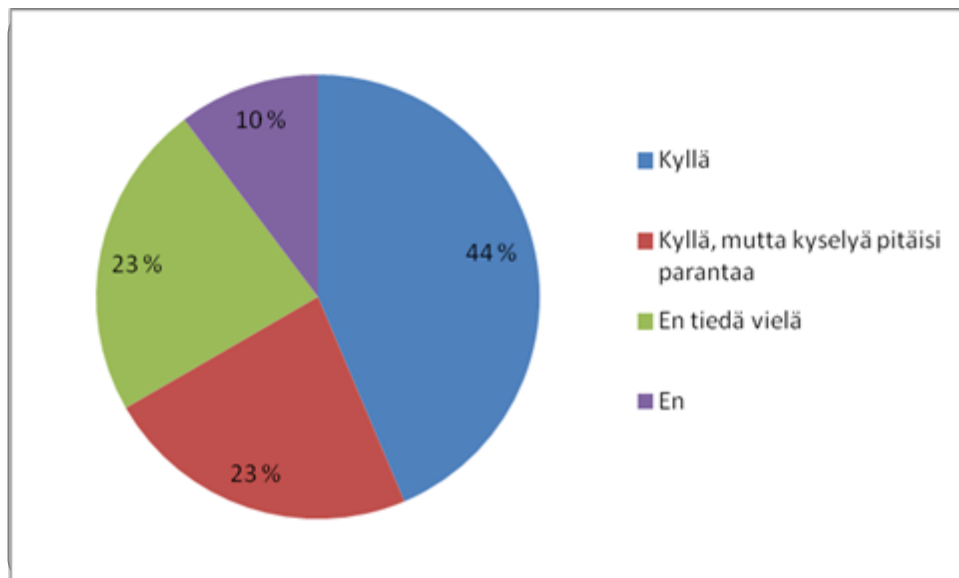
Kuvio 15. Tiedätkö ketä HeSetan hallitukseen kuuluu ja mitä he tekevät?

Vastanneiden tyytyväisyyttä HeSetan hallituksen toimintaan kysyttiin myös. Vastanneista hieman alle puolet (47%) ilmaisivat tässäkin kohdassa, etteivät vielääkään tiedä mitä hallitus tekee. Kukaan vastanneista ei ilmaissut olevansa täysin tyytymätön hallituksen toimintaan. Jonkin verran tyytymättömiä oli kuusi prosenttia ja jonkin verran tyytyväisiä vastanneista oli 25 prosenttia. Hyvin tyytyväisiä oli 22 prosenttia. Selvästikin osalle vastaajista riittää pelkästään se, että järjestö toimii heidän mielestään riittäväällä tavalla, vaikka eivät tietäisi kaikkia toiminnan ja rakenteen yksityiskohtia. On kuitenkin huomattavaa tässäkin kohtaa, että lähes puolet halusi ilmaista, etteivät tiedä hallituksen tehtäviä ja siksi eivät voi arvioida hallituksen toimintaa.

Kuvio 16. Kuinka tyytyväinen olet HeSetan hallituksen toimintaan?

Tärkeänä nähtiin myös selvittää, kokevatko jäsenet vastaavanlaiset kyselyt tulevaisuudessa tarpeellisiksi. Näin saadaan tietoon onko kyselylomakkeella uudelleenkäyttöarvoa tulevaisuudessa HeSetan sosiaalityöntekijälle ja hallitukselle. Tarkoituksena myös oli, että jos järjestö kokee kyselystä saatavan hyödyn riittäväksi, vastaavaa voitaisiin järjestää vuosittain tai tarpeen tullen. Yhteensä 67 prosenttia vastanneista koki, että kysely on tarpeellinen myös tulevaisuudessa. Neljäsosa (23%) vastanneista haluaisi kyselyjä tehtävän tulevaisuudessakin, mutta paremmin muotoiltuina. Osa vastanneista (23%) ei osannut vielä sanoa olisiko kysely jatkossa hyödyllinen. Vastanneista 10 prosenttia ei nähnyt tarvetta kyselylle tulevaisuudessa. (Kuvio 17.) Vastaajat jotka eivät osanneet vielä sanoa mielipidettään, todennäköisesti tekevät päätöksensä sen perusteella, miten kysely vaikuttaa toimintaan vai vaikuttaako se mitenkään. Tässä olisi hyvä tilaisuus osoittaa jäsenille, että kyselyyn vastaamisella on merkitystä ja vaikutusta.

Kuvio 17. Koetko vastaavat kyselyt tarpeellisiksi tulevaisuudessa?

7.2 Kvalitatiivisen aineiston analyysi

Tässä kappaleessa analysoimme kvalitatiivista eli laadullista aineistoa. Opinnäytetyösämme se tarkoittaa avoimia kysymyksiä. Edellisessä kappaleessa on avattu osaa laadullisesta aineistosta, siinä on noussut tarkastelun kohteeksi määrällisten kysymysten ”muu” kohdat. Tässä kappaleessamme keskitymme ainoastaan avoimiin kysymyksiin, mutta tekstissä on myös viittauksia aiemmin esiteltyihin huomioihin.

Saadut vastausjoukot on analysoitu aineistolähtöisellä sisällön analyysillä. Kategoriat, joihin vastaukset on luokiteltu, ovat nousseet vastauksista itsestään. Kategorioita vastauksissa on ilmennyt myös lomittain, eli yhden vastaajan vastauksessa on saattanut ilmetä useampi kategoria. Avoimet vastaukset eivät ole olleet pakollisia vastauskenttiä kyselyä tehtäessä ja tämä on vaikuttanut vastausten määrään. Osa vastaajista on kysymyksen vapaaehtoisuudesta huolimatta laittanut vastauskenttään viivan tai muun vastaavan symbolin kuvaamaan vastaamatta jättämistä. Tyhjät kohdat on jätetty aineistosta pois, jolloin luvut joita vastaajamäärästä esitetään, ovat vastauksia esitettyyn kysymykseen.

Edellä selvitimme määrällisen kysymyksen avulla, kuinka useasti jäsenistö haluaisi jäsentiedotteeni ilmestyvän. Tämän lisäksi oli tärkeää selvittää minkälaista sisältöä tiedotteessa tulisi olla, jotta jäsenistö kokisi osallistuvansa sen kehittämiseen ja sisältö vastaisi paremmin jäsenistön tarvetta. Kun tarjotaan mahdollisuus osallistua, voi osallistuvan henkilön osallisuus kasvaa tarjoamalla väylä ilmaista mielipiteensä. Osallisuuden tunne on sidoksissa kuulluksi tulemiseen.

Vastauksia oli 116 kohdassa, jossa selvitettiin toiveita jäsentiedotteen sisällöstä. Useassa vastauksista tuli useampaan kategoriaan liitettäviä vastauksia. Eniten toivottiin tapahtumien ja toiminnan esittelyä. Toivottiin, että toimintaa esiteltäisiin myös laajalaisemmin, ei vain pelkällä tapahtuman tai toiminnan nimellä. Tapahtumien ja toiminnan sisältöä olisi avattu niin, että ne tulisivat ymmärretyiksi. Tapahtumat ja toiminta kategoriaan tuli 86 vastausta. Kiinnostusta saada kansainvälistä sekä koko suomen kattavaa uutisointia LHBTIQ- ihmisten elämästä korostettiin 62 vastauksessa. Vastauksissa pyydettiin keskustelu teemoja, uusia näkökulmia sekä tutkimustietoa. Osallisuuden tunne on liitoksissa yhteiskuntaan kuulumiseen. Ihmisen tarvitsee saada tietoa siitä yhteisöstä johon kokee kulumansa myös yhteiskunnallisesti. Ihmisellä tarvitsee olla riittävästi tietoa, jotta hänelle muodostuu käsitys siitä miten hän voi vaikuttaa. Tieto auttaa muodostamaan kokemuksen ryhmään kuuluvuudesta sekä synnyttämään sisäistä motivaatiota. Vastaajista noin puolet (59) toi myös esille halun saada ajankohtaisuutta tiedotteen sisältöön.

”Voisi olla ainakin tiedot säännöllisestä toiminnasta ja tapahtumista, joita tiedotteiden julkaisujen välillä on. Tietenkin kaikki yleiset tiedot jne. Lisäksi jotain, joka "kannustaa" lukemaan tiedotteen. Esim. jotain haastatteluja, kolumneja tms. Vähän jotain extraakin, eli että ei olisi ihan paperinmakuinen lippulappu.”

”Ajankohtaisuuksia: mitä Helsingissä tapahtuu hbltiq -piireissä? Tekeekö HeSeta edunvalvontaa, missä ja millaista? Helppoja toimintavinkkejä, miten jäsen voi vaikuttaa ja tukea toimintaa. Ehkä jonkinlainen lyhyt koko Suomen Setan tiivistelmä, mitä koko Suomen edunvalvonnassa tapahtuu, esim. yhdellä lauseella + linkki tarkempaan uutiseen Setan sivulla.”

Muita esille nousseita teemoja vastauksissa oli muun muassa Setan ja HeSetan kannanotot sekä järjestöjen tarjoamien etujen näkyväksi tekeminen. Kiinnostavuutta jäsen-tiedotteelle haluttiin lisätä kolumneilla, haastatteluilla sekä tarinoilla. Poliittisia asioita sekä lakia halusi käsiteltävän 16 vastanneista. Vastanneista 14 halusi myös tietää mahdollisuuksista vaikuttaa sekä osallistua vapaaehtoistoimintaan. Vaikuttaminen koski niin HeSetan toimintaa kuin myös yleisellä tasolla vaikuttamista LHBTIQ- ihmisten asioihin ja tasa-arvoisuuteen. Muutamalla vastanneista oli myös toive saada tietoa paikoista missä vertaisten löytäminen olisi helpompaa. *”Etuja ja paikkoja jossa voisi kaapissa oleva ja/tai uusi stadilainen löytää kavereita yms.”*

Edellisessä kappaleessa kerrottiin osan jäsenten halusta vaikuttaa sekä osallistua vapaaehtoistoimintaan, se kertoo jo olemassa olevasta sisäisestä motivaatiosta. Jäsenten sitouttamiseksi tarvitsee vain tarjota riittävän kiinnostavia mahdollisuuksia mihin tarttua, jos mahdollisuuksia ei tarjota, motivaatio voi kadota. Halu löytää vertaisia kertoo halusta kuulua ryhmään, mutta osallisuuden tunnetta ei vielä ole. Olisikin tärkeää tarjota jäsenille mahdollisuus myös muuta kautta tavata vertaisia kuin vain toiminnan ja ryhmien kautta. Ihmisiä on erilaisia, jolloin motivointi keinojen tulee olla erilaisia. Lopulta kuitenkin voimaantuminen on ihmisestä itsestä lähtevää, jolloin ryhmään tuleminen ja kuulumisenkin tulee mennä ihmisen itsensä asettamilla ehdoilla. Jäsenille voidaan vain luoda mahdollisuuksia siihen.

Kysyimme, mikä palveluissa vastasi tai ei vastannut odotuksia ja miksi, selvittääksemme minkälaisena kokemuksena toimintaan osallistuneet ovat sitä pitäneet. Kysymykseen vastanneiden määrä jäi vähäiseksi. Kyselyyn vastanneista vain noin 25 prosenttia vastasi kyseiseen kysymykseen. Yhdeksässä vastauksessa annettiin positiivista palautetta. Esille nousivat viihtyvyys ja mielenkiintoisuus, hyvä ryhmän ohjaus sekä sosiaalityöntekijän kanssa juteltaessa oli saatu tarvitut tiedot. Vastanneista 14 ilmaisi, ettei ole hyödyntänyt palveluita. Negatiivista palautetta antaneita oli vastaajista enemmistö. Palautetta annettiin kolmenlaista. Esille nousivat ulkopuoliseksi jääminen, osallistujien liian vähäinen tai liian suuri määrä tai että toiminta ei ollut mieluista. Ulkopuoliseksi jäämistä kuvattiin lähinnä ryhmiin osallistumisen kohdalla. Uutena jäsenenä ryhmään menemisen kokemus oli ollut, että ei ole tervetullut: *”En kokenut itseäni tervetulleeksi,*

oli vaivautunut tunnelma. En tiedä tarpeeksi toiminnasta ja siksi on vaikeaa osallistua.” Tärkeä rooli näissä tilanteissa on ryhmän vetäjällä. Tarvitaan motivoitunutta ohjausta sekä halua luoda ympäristöä että tunnelmaa siihen suuntaan, jotta se olisi osallisuuden tunteen syntymiselle otollinen. Kokemus liian suuresta tai liian vähäisestä osallistujamäärästä ryhmiin voi myös synnyttää tuntemuksen siitä, että on vaikeaa löytää omaa paikkaansa ryhmässä.

Vastaaja joukon jäämisen pieneksi palvelun laatua arvioidessa voidaan olettaa johtuvan siitä, ettei jäsenistö tunne palveluita eikä ole niitä suuremmassa määrin käyttänyt. Edellä kysimme kysymyksen, jossa tiedusteltiin osallistuneisuutta kuluneen kuuden kuukauden aikana. Vastanneista 91 prosenttia ilmoitti, ettei ollut käyttänyt palveluita kuluneen kuuden kuukauden aikana.

Kysymyksessä, mikä saisi sinut osallistumaan HeSetan tuottamiin palveluihin, vastanneita oli 111. Vastanneista 18 ilmoitti, ettei koe tarvetta osallistumiselle. Syyksi kerrottiin muun muassa tukijajäsenyys. Tukijajäsenet kokevat, että he haluavat maksaa jäsenmaksun vain tukeakseen järjestön toimintaa rahallisesti, eivätkä näin näe tarvetta muuten omalle osallisuudelleen. Vastanneista 17 sanoi ajan puutteen olevan ongelma osallistumiselle ja kahdeksan asui kauempana eikä siksi ollut halukas tulemaan palveluiden luokse pääkaupunkiseudulle. Seikat joita nostettiin vastauksissa osallistumishalukkuuden lisäämiseksi, olivat parempi tiedotus palveluista, helpompi lähestyttävyyys ja ryhmähenki sekä sisällön muokkaaminen enemmän jäsenten tarpeita vastaavaksi. Kaikki edellä esitetyt parannuksen osallistumishalukkuuden lisäämiseksi ovat oleellisia elementtejä osallisuuden kokemuksessa. Ihminen tarvitsee ensin tiedon palvelusta, jonka jälkeen hän arvioi onko hänellä halukkuutta osallistua. Motivaatiota osallistua lisää kiinnostus, mutta tärkeää on, että ihmiselle itselleen syntyy tunne siitä, että hän on tervetullut ja voi olla osa ryhmää.

Mitä uutta toimintaa, ryhmiä, koulutusta tai tapahtumia toivoisit HeSetan toteuttavan, kysymyksen kohdalla vastaajat saivat mahdollisuuden tuoda julki toiveitaan koskien palveluita. Eniten vastaajat toivoivat erikoistuneempia ryhmiä, joista tuli lukuisia esimerkkejä. Toiveena oli, että eri-ikäiset huomioitaisiin paremmin kuin myös moninaiempi harraste mahdollisuus.

”Polkupyörän huolto, auton huolto, lavatanssikurssi, valokuvauskurssi, Mindfulness, arkipäivän tempauksia, luontokurssi, sähkö, mölkky ja petanque ja tikanheitto, pubissa pelaaminen jne.”

”Monipuolisuus ja kansainvälisyys, niin ideoissa kuin ihmisissä. Lukupiirit ja erilaiset iltamat kuppiloissa ja muissa tiloissa sekä retkiä. Ikäraajat ylittävää toimintaa.”

Myös kulttuuria, kirjallisuutta ja musiikkitapahtumia toivottiin. Toiveena vastaajilla oli myös saada madallettua kynnystä osallistua eli saada niin sanottuja matalankynnyksen tapahtumia tai saada jokin houkutin osallistumiselle. Osa vastanneista toi esille, että vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen kannustaisi osallistumaan toimintaan. Osa antoi ehdotuksia minkä tyyppistä vaikuttamista he kaipaivat osallistumisensa lisäämiseksi. ”- *Peruskouluilla järjestettäviä suvaitsevaisuus ja itsensä hyväksymis tapahtumia ja infotilaisuuksia*” Jäsenten toiveet ovat moninaisia ja HeSetan resurssit rajallisia, siksi onkin hyvä yhdessä jäsenten kanssa muotoilla palvelutarjontaa mahdollisimman yhdenmukaiseksi toiveiden kanssa sekä tehdä näkyväksi mikä on mahdollista ja mikä ei. Näkyväksi tekeminen antaa jäsenille tunteen kuulluksi tulemisesta ja mahdollisuuden omien toiveiden suuntaamisesta uudella tavalla.

Edellä esittelimme piirakkadiagrammilla vastanneiden kokemusta siitä pystyvätkö he vaikuttamaan HeSetan toimintaan (Kuvio 14.). Seuraavaksi käsittelemme millä tavalla kyselyyn vastanneet ovat osallistuneet vaikuttamiseen tai miksi eivät ole osallistuneet. Vastanneita kyseiseen avoimeen kysymykseen oli 106. Syiksi, miksi jäsenet eivät osallistu vaikuttamiseen oli, ettei ole aikaa, tarvetta tai tahtoa osallistua. Tarvetta tai tahtoa perusteltiin useammassa kohdassa kannattajajäsenyydellä. Kyseiseen kategoriaan vastauksista osui 63. Vastanneista 22 ilmoitti, että heillä ei ole tietoa kuinka vaikuttaa. Ne jotka vastanneista kokivat vaikuttaneensa, kertoivat vaikuttamisen väyliksi osallistumisen ryhmiin, sekä vastaamisen kyselyihin. Vaikuttaminen ei aina ole suuressa mitakaavassa tapahtuvaa muutosten tekemistä vaan se voi olla myös pieniä asioita. Osa vastaajista on oivaltanut tämän ja nimennyt vaikuttamisen väyliksi ryhmät sekä vastaamisen kyselyihin. Kysymyksen tarkoituksena on ollut myös tarkoituksena herättää jäsenissä ajattelua siitä, että HeSetan jäsenten on mahdollisuus vaikuttaa.

Miten kehittäisit hallituksen toimintaa, kysymykseen vastasi vain noin 16 prosenttia kyselyyn osallistuneista, eli 33 henkilöä. Heistä kahdeksan vastasi, ettei heillä ole mielipidettä. Avoimuutta ja tiedotusta hallitukselta halusi lisää 17 vastanneista. Vastanneista kahdeksan oli sitä mieltä, että hallituksen toimintaa tuli tehostaa ja kehittää sekä näkyvyyttä parantaa. Yleisluontaisesti hallitukselta kaivattiin toimiensa suhteen läpinäkyvyyttä, sekä tiedotusta heidän toimistaan. Toiveena läpinäkyvyyden suhteen oli

myös, että hallituksen tehtävät ja jäsenet tulisivat jäsenistölle paremmin näkyviksi. Tehostaminen ja kehittäminen haluttiin suunnata niin, että hallitukselle jäisi enemmän aikaa toiminnan muotoiluun ja parantamiseen.

”Läpinäkyvää toimintaa, viestintää enemmän ulospäin. Uusien kannustaminen mukaan ja vanhojen kierrättäminen tehtävissä. Uusiutumista tarvitaan, jos halutaan, että toiminta aidosti palvelee ja tavoittaa suuremman joukon! -- Yhteiskunnallista vaikuttamista tulisi ehdottomasti lisätä!”

Kyselyyn osallistuneilta kysyttiin mitä he haluaisivat tehdä HeSetalla. 51 vastanneesta 13 halusi päästä tehostamaan toimintaan tai kohdistamaan sitä paremmin, muun muassa tiedotuksen parantamiseen haluttiin osallisiksi. Vastanneista 12 puolestaan oli kiinnostus vetää ryhmiä tai osallistua niihin itse. Kahdeksan henkilöä halusi myös osallistua toimintaan, mutta ensisijaisesti tapahtumien järjestämiseen. Kouluttamiseen ja vaikuttamiseen ilmaisi kiinnostuksensa seitsemän henkilöä. *”Olla mukana ryhmätoiminnassa, vaikuttamistyössä, yhteiskunnallisessa työssä, koulutuksissa.”* Yleinen tahto osallistua oli kymmenellä vastanneella, he eivät tarkemmin määrittäneet kohdetta kuinka haluaisivat osallisiksi. Vastanneista kahdeksan kertoi, ettei tiedä miten haluaa osallistua tai heillä ei ollut aikaa tai tahtoa osallistua.

Kysymykseen miten mielestäsi HeSetan näkyvyyttä, imagoa ja viestiä voitaisiin kehittää, vastasi 62 henkilöä. Vastanneet kaipasivat HeSetalta kannanottoja yhteiskunnassa esillä oleviin LHBIQ -ihmisten asioihin, myös viestinnän ja nettisivujen kehittämistä toivottiin. Tätä mieltä oli 27 vastanneista. Yleisesti näkyvyyttä toivoi 16 henkilöä. *”HeSeta ei käytännössä näy missään, näkyvyyttä, avoimia ovia jne”*. Seitsemän henkilöä ehdotti tapahtumia ja yhteistyötä näkyvyyden välineeksi. Vastanneista 12 mielestä imagon terävöittäminen ja tuotteistaminen olisivat ensisijaisia kehittämiskohteita.

HeSeta tekee töitä LHBIQ -ihmisten asioiden edistämisen parissa. Isolla järjestöllä on mahdollisuus vaikuttaa ja saada ihmisten huomiota määrällisesti paljon jos se tekee töitä näkyvyytensä eteen. Kysymykseen vastanneiden mielestä HeSeta ei ole tarpeeksi näkyvä, joka tarkoittaa, että yksi HeSetan päätehtävistä – edistää ihmisten yhdenvertaisuutta – jää vajavaiseksi. Mahdollisuus saada asialleen huomiota tulee näkyvyyden kautta. Näin ollen jos halutut asiat eivät ole ihmisten puheissa ei mielipiteitä päästä muokkaamaan tai niihin vaikuttamaan.

Millaisen HeSetan pitäisi mielestäsi olla 5 vuoden kuluttua, vuonna 2018? Miten haluaisit HeSetan kehittyvän tai mihin haluaisit HeSetan keskittyvän? Kysymykseen vastasi 72 jäsentä. He toivat esille asioita joita HeSeta nykyiselläänkin pyrkii tekemään, mutta toiveissa oli laaja-alaisempaa toimimista sekä näkyvyyden lisäämistä. Vastanneista 35 toivoi painopisteen olevan poliittisessa ja yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa. Ryhmätoimintaa, tapahtumia, vertaistukea ja sosiaalityön kehittämistä halusi 34 vastanneista. Vastanneista 12 puolestaan halusi nähdä HeSetan tulevaisuudessa tiedon jakajana, sekä kouluttamis- ja valistustoiminnassa mukana olevan tahona. Osallisuuden tunteen säilyttämiseksi on tärkeää ottaa huomioon odotukset joita järjestölle asetetaan ja suunnata toimintaa tämän mukaan.

8 Johtopäätökset

Saatujen tietojen yleistettävyyden ja luotettavuuden ovat mille tahansa tutkimukselle isoja ja tärkeitä kysymyksiä. Etenkin tämän kyselyn haasteena on, millaisia yleistyksiä voidaan tehdä, kun vastaajia oli 204 ja jäseniä kokonaisuudessaan tutkimuksen aikana oli noin 1400. Yleisesti ottaen 60 prosentin vastausmäärää voidaan pitää sellaisena, että yleistyksiä voidaan tehdä helposti (Valli 2001: 32). Jos kuitenkin voidaan katsoa, että vastaamatta jääneet eivät oleellisesti eroa vastanneista, pienempikin vastausmäärä riittää (Valli 2001: 32). Vaikka tässä jäsenkyselyssä vastausprosentti jääkin huomattavasti alle tuon 60 prosentin ja jäsenet tulevat moninaisista taustoista, jäsenten arvopohja tällaisessa kansalaisjärjestössä on huomattavan yhtenäinen. Siksi perusoletuksena voidaan pitää, että kyselyyn vastanneet ovat jäsenistöstä niitä, jotka kokivat ehtivänsä vastaamaan tai että heillä on jotain tarjottavaa toimintaan ja kyselyyn. Liiallisten yleistysten kanssa tulee kuitenkin olla varovainen, mutta yhtenäinen arvopohja antaa enemmän liikkumavaraa tehdä yleistyksiä tälläkin vastausmäärällä. Vähintään tuloksia voidaan pitää ainakin suuntaa antavina.

Vastausprosenttiin vaikuttaneita tekijöitä on useita ja osa johtuu täysin kyselyä tehtäessä tapahtuneista virheistä. Yksi tekijä oli HeSetan sihteerin kanssa tapahtuneet väärinymmärrykset kyselyn lähettämisestä. Emme voineet itse lähettää kyselyä jäsenille, sillä emme saaneet jäsenrekisteriä käyttöömmek. Kyselyä ei saatu perille jäsenille yhdellä kertaa, vaan kysely jouduttiin lähettämään jäsenille kolmesti. Ensimmäiseen sähköpostin kyselylinkkiin vastanneiden vastaukset eivät tallentuneet mihinkään. Tällaiset vastoinkäymiset varmasti aiheuttivat turhautumista jäsenissä ja todennäköisesti vaikutti

siihen, että kaikki eivät halunneet vastata kyselyyn. Toinen vaikuttava tekijä oli kyselyn pohjana käytetty sivusto SurveyFace. Sivuston valitsemisen jälkeen ilmeni, että se ei näytä kaikilla selaimilla ä ja ö -kirjaimia oikein. Testihenkilöillä yksi selain toimi poikkeuksetta ja näytti kysymykset oikein. Siksi sähköpostissa, jossa pyysimme jäseniä vastaamaan, suosittelimme käyttämään tiettyä selainta juuri tästä syystä. Kaikilla jäsenillä suositeltu selain ei sitten syystä tai toisesta ollutkaan näyttänyt kaikkea oikein ja antoi kyselystä viimeistelemtöntä kuvaa.

8.1 Kuinka Hesetan toimintaa voidaan kehittää

Kaikki vastanneet jäsenet eivät olleet tyytymättömiä toimintaan. Kaikkien kysymysten keskiarvoksi muotoutui, että noin viidesosa jäsenistä oli tyytyväisiä nykyiseen toimintaan eri osa-alueilla. Tämä ilmenee niin tilastollisissa vastauksissa kuin avoimissakin vastauksissa. Jäsenet halusivat ilmaista avoimissa kysymyksissä osittain, että he ovat tyytyväisiä tämän hetkiseen toimintaan ja kehityksen suuntaan. Etenkin Pride -tapahtuma sai paljon positiivista palautetta vastaajilta. Tämä on tärkeää tietoa, koska se antaa vahvistusta siitä, että tällä hetkellä toiminnan suunnassa on positiivisia elementtejä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että ei olisi järkevää ja oleellista kehittää toimintaa. Etenkin jos suurempi osa jäsenistä halutaan aktiivisesti mukaan toimintaan. Aktiivoinnin kautta HeSeta voisi omalta osaltaan olla mukana myös yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa. Vaikka kansalaisvaikuttaminen ei ole sama asia kuin osallistuminen, kansalaisvaikuttaminen on oleellinen osa demokratiaa ja voi edistää osallistumista (Ahonen – Lamminmäki – Suoheimo – Suokas – Virtanen 2011: 65). Kyselyssä saatujen vastauksien perusteella kansalaisvaikuttaminen on ylipäätään yksi HeSetan oleellisimmista tehtävistä nyt ja tulevaisuudessa. 70 prosenttia kyselyyn vastanneista ilmaisi tärkeimmäksi tehtäväksi yhteiskuntaan ja sen ilmapiiriin vaikuttamisen. Tulevaisuudessa onkin hyvä suunnata resursseja siihen, että jäsenet saadaan yhtäläillä osallisiksi yhteiskunnan asenteisiin vaikuttamiseen. He ovat ilmaisseet kiinnostuksensa siihen ja kertoneet sen olevan yksi tapa aktivoitua mukaan toimintaan, kyseinen halukkuus vain täytyy ottaa hyötykäyttöön.

Yksilölle tulee palveluita kohdattaessa luoda tilaa subjektiiviselle eli yksilön mahdollisuudelle tehdä valintoja. Yksilön tulee palvelun kohdatessaan siis olla toimija, ei palvelun kohde. Toiminnan kehittäjän on oltava tietoinen asiakastarpeesta, jotta kehittämistä voidaan tehdä hyöty näkökulmasta. (Ahonen ym. 2011: 22.) Kerätty materiaali antaa hyvää pohjaa HeSetalle kehittää toimintaansa tehokkaampaan ja jäsenystävällisem-

pään suuntaan. Pelkästään jo itse lomakekysely ja sen toteuttaminen uudestaan on itsessään yksi työkalu hyödyntää jäseniä toiminnan tehostamisessa ja jäsenten huomiinnissa. Selvä enemmistö vastaajista oli sen kannalla, että kyselyitä tulee teettää tulevaisuudessa uudestaan. Kyselyä tulee kuitenkin kehittää vielä paremmaksi ja teknisesti toimivammaksi. Neljäsosa vastaajista ei osannut vielä sanoa, onko vastaavasta kyselystä hyötyä tulevaisuudessa. Pystyttäessä osoittamaan tälle jäsenjoukolle, että heitä kuunnellaan ja muutoksia tehdään, ollaan osallistamisen ytimessä. Jäsenet on otettu mukaan päätöksen tekoon ja heille on osoitettu, että heidän mielipiteillään on väliä. Siinä toteutuu osallistamisen kumpikin osa eli kuuntelu ja osoittaminen, että kuuntelu johtaa johonkin. Näiden tietojen pohjalta toteutettu kysely antaakin loistavan pohjan jatkolle, esimerkiksi vuoden päästä toteutettavaan kyselyyn, jossa peilataan uudestaan miten on edetty.

Osallistamisen periaatteisiin kuuluu, että ihmiset itse ovat tutkimassa heitä koskevia muutettavia asioita. Tämän kautta tehdään mahdolliseksi demokratian, tasa-arvon, oikeudenmukaisuuden vapautuksen ja elämänhallinnan periaatteita. (Kivipelto 2008: 24.) Ihmisiä kutsuttaessa kyselyn kautta antamaan mielipiteensä ja he hyödyntävät mahdollisuuden, ollaan hyvässä lähtökohdassa osallistamisen periaatteiden puolesta. Kun on saatu selville, mitä jäsenet järjestöstä haluavat, voidaan lähteä pohtimaan mahdollisuuksia muutokseen. Kyselyn pohjalta muutokselle olisi vastaajien mielestä tarvetta HeSetan organisaatiossa. Ymmärrettävämpi ja aktiivisempi viestintä esimerkiksi jäsentiedotteen kautta, vaikutusmahdollisuuksien ja osallistumisvaihtoehtojen selkeämmäksi teko sekä hallituksen tunnetuksi tekeminen olivat suosituimpia muutostoi-veita. Puolet kaikista vastanneista ei tiennyt mitä hallituksen tehtävät tai henkilöt ovat ja näin eivät olleet kykeneviä arvioimaan hallituksen toimintaa. Avoimeen kysymykseen vastanneista myös puolet toivoi hallitukselle näkyvyyttä ja tavoitettavuutta. Yksi vaihtoehto voisi esimerkiksi olla hallituksen esittely jäsentiedotteessa ja hallituksen esittelyn lisääminen nettisivuille. Hallitus voisi myös kuukausittain tuoda julki kokouksissa tehtyjä päätöksiä. Kun järjestö ei ole kasvoton massa vaan henkilöityy yksilöihin ja ihmisiin, sen toimintaan on helpompaa osallistua ja kuulua (Aalto-Kallio ym. 2011: 66–67). Osallisuuden kannalta on tärkeää, että järjestössä toiminta on läpinäkyvää ja avointa, koska avoimuus lisää luottamusta (Aalto-Kallio ym. 2011: 66–67). Lisäksi mahdollisuus vaikuttaa jäseniin, voisi olla myös muuta, kuin sähköisen viestinnän lisäämistä. Hallitus voisi esimerkiksi pitää avoimia kokouksia, jossa jäsenet pääsisivät kasvotusten tapamaan ja juttelemaan. Toive hallituksen toiminnan näkemiseen konkreettisella tasolla ilmeni avoimissa vastauksissa.

Osallisuus ilmenee hyvin etenkin silloin, kun yksilö tuntee kuuluvansa yhteisöön jossa tulee kuulluksi ja joka tukee oman identiteetin eheyttä ja rakentumista. Ihminen voi vaikuttaa itseään ja ympäristöään koskeviin asioihin sekä toimia siinä aktiivisesti että sitoutuneesti. (Aalto-Kallio ym. 2011: 50.) Erityisen tärkeää jäsenten osallistamisesta ja sitouttamisesta tekee tieto, että kaikki jäsenistöstä ei kuitenkaan halua olla aktiivisia järjestöjäseniä. He ovat tyytyväisiä vain ollessaan järjestössä ja tukien hyvää aatetta sen sijaan, että itse olisivat toiminnassa mukana. Näin ollen ne jotka haluaisivat olla enemmän mukana järjestön toiminnassa, mutta eivät välttämättä ole vielä aktiivisia, olisi erityisen tärkeää huomioida massasta. Näin saataisiin HeSetan palveluiden käyttöprosenttia kasvatettua sekä ylipäätään tarjottua apua niille ihmisille, jotka jäsenrekisteristä sitä kokevat tarvitsevana. 15 prosenttia kyselyyn vastanneista ei ollut tietoisia mahdollisuuksistaan osallistua. Tämä 15 prosenttia olisi tärkeää saada HeSetan yhteisöön ja palveluiden piiriin.

Lisäksi palvelun tarpeen ei välttämättä tarvitse olla perusedellytys aktivoitumisena toimintaan. Esimerkiksi yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa tarjotaan mahdollisuus yhteisönä ja järjestönä olla muuttamassa yhteiskuntaa. Seuraava haaste jäsenten osallistamisessa on erilaisten toiveiden kirjon huomiointi. Tuloksista ilmeni että kolmasosa toivoi, että toimintaan osallistuminen ei olisi vaativaa, 15 prosenttia taas että pitäisi olla kiinnostavampia mahdollisuuksia osallistua. Haasteena tietenkin on aina kuinka saada moninaiselle joukolle muotoiltua toimintaa ja palveluita niin, että kaikki ovat tyytyväisiä. Tieto siitä, että 73 prosentin mielestä yksi tunti viikossa olisi sopiva aika osallistumiseen, luo se oman haasteensa toiminnan rakentamiseen. Aiheellista voisi olla koettaa kehittää muutamia uusia toimintamalleja ja katsoa mitenkä ne lähtisivät käyntiin ja toimimaan. Matalankynnyksen toimintaan helposti lähestyttäviä ryhmiä, avoimia ovia ja vaikkapa nettiin keskusteluaikoja tai foorumeita. Kiinnostavampaan toimintaan yrittää jäsenten kanssa keskustelemalla löytää lisää uusia vaihtoehtoja. Esimerkiksi jäseniä voisi käyttää HeSetan imagon tehostamisessa tai jäsentiedotteen kirjoittamisessa. Oleellista kuitenkin olisi vuoropuhelu jäsenistön kanssa ja pyrkiä heidän kautta löytämään tavat, joilla kaikki haluavat pääsisivät osallistumaan itselleen sopivalla tavalla.

Yhteenvetona kehittämis ehdotuksista voidaan sanoa, että niiden parempi hyödynnettävyys vaatii ajattelun uudelleen suuntaamista ja konkreettisia muutoksia. Jäsenet tulee ottaa toimintaan paremmin aktiivisiksi, tarjoamalla matalalla kynnyksellä osallistumista järjestön toiminnan organisoitiin sekä itse osallistumiseen. Jäsenille, jotka olisivat val-

miita panostamaan enemmän aikaansa, voisi tarjota haastavampaa aikaa toimintaa kuten yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen osana olemista tai järjestön kehittämistä. Tulevaisuus suuntautuvassa ajattelussa jäsenillä olikin toive laaja-alaisemmasta toiminnasta sekä näkyvyyden parantamisesta. Jäsenille tulee tehdä näkyväksi, että heitä tarvitaan. Tiedon pitää myös kulkea vastakkaiseen suuntaan, mikä tarkoittaa, että hallituksen ja jäsenistön tulee tulevaisuudessa hyödyntää esimerkiksi kyselyitä vuorovaikutuksen toteutumiseen.

8.2 Osallisuuden toteutuminen

Tässä kappaleessa kerromme kuinka osallisuus toteutui tutkimuksen aikana. Saimme ko jäseniä enemmän osallisiksi toimintaa ja kuinka jatkossa jäsenten osallistumista on mahdollista paremmin tukea. Kyselyn tarkoituksena oli jäsenten omien toimintavalmiuksien lisääntyminen sekä vaikuttamismahdollisuuksien ymmärtäminen. Jäseniä siis osallistettiin sekä pyrittiin herättelemään osallistumaan.

HeSeta on kansalaisjärjestö, eli järjestö jossa jäsenet pyrkivät edistämään yhteisiä tavoitteita tai arvoja. Pyrkimyksenä on vaikuttaa sekä yleiseen mielipiteeseen että poliittiseen päätöksentekoon yhteiskunnallisia rakenteita muuttaakseen (Vaikuttajan tietopankki 2006). Edellä mainitun toteutuakseen tulisi jäsenten osallisuutta tukea ja kannustaa jäseniä osallistumaan. Osallisuus ei ole itsestään selvä ilmiö vaan sen säilymisestä ja hyödynnettävyydestä on pidettävä huolta (Mathies – Rantamäki 2013:11). Osallistumiselle on luotava edellytykset. Ensimmäinen askel kohti osallisuutta on jäsenistön kuuleminen, joka opinnäytetyössä toteutettiin kyselyn avulla.

Vastaajat hyödynsivät mahdollisuuden kuulemisesta. Kritiikkiä HeSetalle tuli paljon ja kiitosta vähemmän. Moni ilmaisi myös, että iloitsi saamastaan mahdollisuudesta tulla kuulluksi: *”Koen nyt ensimmäistä kertaa voivani vaikuttaa. Aiemmat mahdolliset mahdollisuudet eivät ole tulleet selvästi esiin.”*

Osallisuuden mahdollistamiseksi järjestössä tulee ensisijaisesti pyrkiä huomioimaan kolme tekijää. Ensinnäkin yksittäisille jäsenille tulee luoda usko omiin vaikuttamismahdollisuuksiinsa. Toiseksi jäsenet tulee huomioida päätöksen teon kehittämissä ja pyrkiä siihen osallistamaan. Kolmanneksi heidät tulee sitouttaa kehittävään ja uudistavaan toimintaan. Edellä esitetyn kolmen tekijän avulla päästään lisäämään yksilöllistä päätöksenteko vapautta ja purkamaan valta-asemien kasautumia. Yksilöllistä päätöksente-

koon osallistumista ja kuulemista hyödyntämällä lisätään osallisuutta. Edustuksellisuutta tulisikin kehittää niin, että yksittäisten jäsenten vaikuttaminen tulisi sen kautta helpommaksi. Saataisiin luotua suurempia vaikuttamismahdollisuuksia. (Flöjt 2000: 5–6.)

Päätöksenteon kehittämissä jäseniä huomioitiin kyselyssä tarjoamalla mahdollisuutta tuoda julki omia mielipiteitään toiminnan suunnan kehittämisestä, sekä siitä mitä asioita he toivoisivat hallitukselta. Samalla haluttiin tehdä näkyväksi kaikille osapuolille kuinka jäsenet näkevät hallituksen roolin ja tehtävät. Jos jäsen ei tunne asioitaan ajavaa elintä tai sen toimintaa on vaikeaa päästä siihen myös vaikuttamaan. Kehittävään toimintaan osallistuminen, kertomalla oma mielipide julki, on osallistavaa. Oman mielipiteen kertominen sitouttaa käsiteltävään asiaan ja luo kiinnostusta. Kun jäsenistöä on kuultu, kehittämistä voidaan tehdä jäsenten tarpeista käsin. Tiedon hyödyntäminen päätöksenteon pohjana on palveluiden kehittämiseksi asiakaslähtöisempään sekä osallistavampaan suuntaan täysin välttämätöntä (Ahonen ym. 2011: 22).

Usko omiin vaikutusmahdollisuuksiin vastanneilla oli heikko. Silloin voidaan nähdä, ettei yksi tärkeä elementti osallisuuden muodostumisessa synny. Asiaa voidaan kuitenkin pohtia myös siitä suunnasta, että osallisuuden tunne on jokaisella yksilöllinen. Kaikkia jäseniä ei ole tarkoituksen mukaista osallistaa toimintaan osa kokee osallisuutta jo pienemmästä kontaktista järjestöön. Kannatusjäsenyys eli hiljaisena jäsenenä olo tai kyselyihin osallistuminen voi olla jo riittävää osallisuuden tunteen syntymiselle. Osallisuutta nähdäänkin kyselyn avulla olevan eritasoista, koska vastanneet osallistuivat toiminnan suuntaviivojen kehittelyyn, mutta ilmaisivat olevansa tyytyväisiä toimintaan osallistumattomina esimerkiksi kannatusjäsenenä. Osallisuus on aina subjektiivinen kokemus eikä siihen voida pakottaa (Jantunen 2008:74).

Osallisuus voidaan lopulta määritellä sosiaalisesti yhteenkuuluvuudeksi. Osallisuus on kokemuksesta lähtevää eikä sitä voida määrittää yksilön aktiivisuuden kautta. Kokemus osallisuudesta voi muodostua jo siitä, että pääsee välillisesti olemaan mukana yhteisöllisissä ja laajemmissa yhteiskunnallisissa prosesseissa. (Bäcklund 2003: 16–17.) Jäsenille tulisikin tarjota mahdollisuus osallistua palveluiden suunnitteluun ja toteutukseen vähintään palautetta antamalla.

Järjestön jäsen ei tarvitse voimaantuakseen valtaa tai kontrollia itselleen vaan lähinnä kriittistä tietoisuutta ja aktiivista kiinnittymistä siihen. Ihmiset haluavat saada mahdollisuuden perehtyä asioihin sekä osallistua päätöksentekoon. Jäsenen halutessa sitoutua

järjestöön tai sen johonkin toimintoon on muodostettu pohja sisäsyntyiselle osallisuudelle. Sitoutumishalukkuuteen vaikuttaa konteksti, jossa jäsen toimii. Ympäristön ollessa luotaantyyntävä ja epämieluisa ei sitoutumista tapahdu, jolloin osallisuudenkaan tunnetta ei pääse muodostumaan. (Flöjt 2000: 3–4.)

Vastanneilta tuli palautetta osaltaan toiminnan luotaan työntävästä vaikutelmasta, jolloin sitoutumista ei toimintaan ollut tapahtunut. He kuitenkin ilmaisivat, että jos toimintaa muokataan helpommin lähestyttäväksi, he voisivat osallistua. Moni ilmaisi kiinnostuksensa sitoutua toimintaan tai vaikuttamiseen jos heille tarjotaan tietämystä sekä mahdollisuus siihen osallistua. Tulevaisuudessa tulisikin pyrkiä tarjoamaan erilaisia osallistumisen mahdollisuuksia, niin että mahdollistetaan erilaisissa elämäntilanteissa olevien ihmisten osallisuus eikä heitä suljettaisi toiminnan ulkopuolelle. Toiminnan osallisuuden lisäämiseksi tarvitaan siis tietouden lisäämistä, sekä ympäristö ja ilmapiiri joka viestii siitä, että toimijoiden halutaan sitoutuvan mukaan toimintaan oman kykynsä ja jaksamisensa mukaan. Ihmisen ajasta kilpailevat arjen muutkin elementit, siksi toiminta tulee muotoilla tarpeeksi houkuttelevaksi. Yksilöiden mielipiteen huomiointi heitä koskevissa asioissa on tärkeää. Kun huomiointi ja tiedon anto eli osaltaan osallistamisen periaate toteutuu, ihmiset aktivoituvat helpommin itseohjautuvasti tekemään tarvittavia uudistuksia ja kehittämistoimia (Kivipelto 2008:24–25).

Aktiivisesti toimivien tai toimintaan haluavien osalta pitää luoda rakenteita, jotta ympäristö mahdollistaa jäsenelle kokemuksen voimaantumista, että hän voi turvallisesti rakentaa omaa identiteettiään sekä hänelle syntyy kokemus siitä, että hän jakaa muiden kanssa samanlaisen arvomaailman. Turvallinen kokemus koostaa mielikuvaa itsestä jäsenenä, jolloin osallisuuden tunteen syntyminen tai ylläpitäminen on mahdollista. Turvallisessa ympäristössä yhteistoiminta ja tasa-arvoinen osallistuminen mahdollistuvat.

Järjestön jäsenten osallistuminen on arvokasta ja merkittävää siksi, että palvelut säilyisivät tulevaisuudessakin ja saavuttaisivat tarvitsijansa. Toiseksi osallisuus parantaa palveluiden laatua tuomalla niiden kehittämiseen uusia näkökulmia. (Mathies – Rantamäki 2013: 13.) Tämän vuoksi osallisuuden rakenteita tulisikin ylläpitää.

Yhteen vetona vielä lopuksi mitkä elementit olivat oleellisia osallistaessa HeSetan jäseniä, sekä mitkä seikat olivat vaikuttamassa osallisuuden syntyymiseen. Ensisijaisena tärkeänä työkaluna oli lomake, jota on hyvä hyödyntää tulevaisuudessa jäsenten kuu-

lemiseen. Lomakkeen avulla lisäsimme myös jäsenten tietoa omista vaikuttamisen sekä osallistumisen mahdollisuuksista. Kuuleminen ja tiedon antaminen ovat oleellisia, jotta osallisuuden tunne voi muodostua. Näitä elementtejä hyödyntämällä palveluita saadaan muokattua mielekkäämmiksi ja enemmän tarpeita vastaavaksi, mikä lisää osallistujia määriä mahdollisesti tulevaisuudessa. Mitä paremmin jäsenet kokevat että heitä kuunnellaan ja toiminta on tarpeita vastaavaa, sitä sitoutuneempia he ovat järjestöön. Osa jäsenistä on kuitenkin tyytyväisiä pelkkään mukana oloon aktiivisen toimintaan osallistumisen sijaan. Se ei kuitenkaan tarkoita, ettei heitäkin tarvitsisi kuulla ja antaa heille tietoa.

9 Pohdinta

Tässä kappaleessa refleктоimme tutkimuksen tekemistä osana ammatillista kasvua, sekä avaamme kytköksiä työn yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Samalla nostamme esille mahdolliset jatkohaasteet sekä annamme niiden pohjalta ehdotuksia seuraaviksi tutkimuksen kohteiksi.

Tulevaisuudessa tekemämme kyselyn jatkeeksi olisi luontevaa toteuttaa sama kysely ensi vuonna muokatuilla kysymyksillä. Voitaisiin esimerkiksi kysyä, ovatko jäsenet havainneet toivottuja muutoksia järjestön toiminnassa kyselyiden välissä ja onko ilmaantunut uusia aiheita mihin kiinnittää huomiota. Jos halutaan saada jostain tietystä aiheesta enemmän tietoa, voidaan myös toteuttaa pienimuotoisempia ja lyhyempiä kyselyitä. Voidaan esimerkiksi keskittyä puhtaasti ryhmien kehittämiseen tai tapahtumien kehittämiseen. Yhtenä ehdotuksena oli hyvinvointi ja onnellisuus kysely homoille. Toiveena nousi myös tahto jatkokyselyistä ja tulosten seuraamisesta. Haasteena tietenkin on uuden riittävän hyvän ohjelmiston löytäminen, sillä tutkimuksessa käytettyä ohjelmistoa ei voi suositella jatkoa varten.

Jatkossa voidaan myös käyttää tästä kyselystä saatua palautetta kysymysasettelun parantamiseen ja muotoiluun. Yksi saatu palaute oli, että ei osaa sanoa -vaihtoehto pitäisi olla jokaisessa kysymyksessä vaihtoehtona. Nyt moni oli käyttänyt muu vastaus -vaihtoehtoa tämän ilmaisuun. Ylipäätään laajemmat ja kattavammat vastausvaihtoehdot lisäisivät sujuvuutta sekä nopeuttaisivat kyselyyn vastaamista. Tekninen toteutus sai myös paljon palautetta eli kysely tuli useaan kertaan ja kaikki kirjaimet eivät näky-

neet oikein. Ohjelmapohjan valinnassa pitää olla siis tarkkana, ilmainen vaihtoehto ei saadun kokemuksen ole useinkaan paras.

Ymmärrettävää tietenkin on, että jokainen järjestö suunnittelee toimintansa käytettävissä olevien resurssien mukaan. Siksi jokaista toivetta ja kehitysideaa ei voida toteuttaa. Jäsenien ideoita ei kuitenkaan pidä unohtaa kokonaan, vaikka niitä ei voisi resurssipuulan takia toteuttaa. Vähintään jäsenille pitäisi kertoa, että heitä on kuultu ja perustelut sille, miksi toimintaa ei voida viedä heidän ehdottamaansa suuntaan. Näin jäsenet eivät kokisi, että heidän ehdotukset vain unohdetaan ja heidän käyttämänsä aika kyselyyn oli turhaa ajankäyttöä. Osoittamalla jäsenille heidän tärkeys taataan myös se, että he vastaavat seuraavaan toteutettavaan kyselyyn, jolloin voitaisiin saada taas lisää tietoa.

Tiedon arvo on nykypäivänä hyvin merkittävä yhteiskunnassamme ja joskus on vaikeaa saada tilaa tuoda julki omia ajatuksiaan tai aatteitaan. Ammatillisena kasvuna voimmekin nähdä uskon siihen, että voi pysähtyä ja tarkastella jotakin asiaa pitkään ja hartaasti jonka jälkeen itse tietämällä on mahdollista lisätä muiden tietoisuutta. Tässä tapauksessa se on ollut HeSeta ja heille tekemämme opinnäytetyö. Emme ole opinnäytetyön tekemisen aikana lisänneet ainoastaan jäsenten tietoisuutta HeSetasta vaan myös omaa ja oman lähipiirin tietämystä. Tieto lisää mahdollisuuksia ja mahdollisuuksien avulla voimme kannustaa muita sekä itse toimia ja vaikuttaa.

Olemme matkanvarrella myös oppineet tutkimuksen käytänteitä, sekä kasvaneet ammatillisesti erehtymällä ja onnistumalla ja sen jälkeen refleктоimalla omaa toimintaamme. Vastaanottamalla työelämältä kyseisen opinnäytetyön aiheen haastoimme itsemme, koska emme olleet tehneet vastaavaa tutkimusta aiemmin ja aihe oli osaltaan vieras. Haasteisiin vastaaminen ja yllätyksellisissä tilanteissa selviäminen on myös tärkeää työelämässä. Esimerkiksi väärinymmärrykset yhteistyötahojen kesken aiheuttavat haasteellisia tilanteita, samoin kun tekniset ongelmat asettavat yllätyksiä. Opinnäytetyön tekeminen on antanut lisäeväitä selvitä erilaisissa tilanteissa.

Merkitystä työlle antaa ihmiset keihin se on vaikuttanut. Olemme osaltamme saaneet kiitosta siitä, että olemme tarjonneet jäsenille tietoisuutta heidän omista mahdollisuuksistaan vaikuttaa ja olla osallisina, mutta olemme saaneet myös negatiivista palautetta. Palaute kaikessa muodossaan on aina arvokasta, koska se luo pohjaa kehittymiselle. Osa muisti myös kiittää siitä, että tällainen kysely on vihdoinkin toteutettu HeSetalla.
"Erinomaisen hienoa, että tällainen kysely vihdoinkin on toteutettu!!!"

Onko työllä lisäarvoa? Yhteiskunnallisesti voidaan nähdä olevan. Työn tekeminen on vienyt meidät lähemmäksi valmistumista, se on myös antanut uutta hyödynnettävää tietoa HeSetalle, mutta kun HeSetaa pidetään ihmisten mielissä luo se mahdollisesti jotakin uutta – ylimääräistä hyötyä. Kannattaja jäsenet maksavat jäsenmaksun, mutta eivät ole kovinkaan tietoisia välttämättä HeSetan toiminnasta, siksi onkin hyvä pysäyttää jäsenistö aina hetkellisesti miettimään HeSetaa, jolloin he voivat myös kysymysten herätessä keskustella siitä muiden ihmisten kanssa. Tiedon eteenpäin saattaminen vaikka vain pienessäkin määrin mahdollistaa paremmin yhteiskunnallisen vaikuttamisen, kun ihmisillä on jonkinlainen käsitys mikä HeSeta on. Lisäksi HeSeta on kansalaisjärjestö, jonka yhtenä tarkoituksena on yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Järjestöjen kautta ihmiset voivat ymmärtää paremmin yleisesti ottaen omia vaikutusmahdollisuuksiaan vallitsevassa yhteiskunnassa.

Lähteet

- Aalto-Kallio, Mervi – Koskinen-Ollonqvist, Pirjo – Nikula, Tuuli – Rouvinen-Wilenius, Päivi 2011. Osallisuus osana tasa-arvoa. Teoksessa Koskinen-Ollonqvist, Pirjo – Rouvinen-Wilenius, Päivi (toim.): Tasa-arvo ja osallisuus väylä terveyteen. Järjestöt suunnan näyttäjinä Helsinki: Trio-Offset. 49-76.
- Ahonen, Päivi – Lamminmäki, Sara – Suoheimo, Maria – Suokas, Markku – Virtanen, Petri 2011. Matkaopas asiakaslähtöisten sosiaali- ja terveystalvelujen kehittämiseen. Tekesin katsaus 28/2011.
- Ala-Laurinaho, Arja 2011. Osallistava kehittäminen. Työterveyslaitos. Verkkodokumentti. <http://www.ttl.fi/fi/tyoyhteiso_ ja_ esimiestyo/muutoksen_hallinta_ ja_ kehittamine n /osallistava_ kehittaminen/sivut/default.aspx>. Päivitetty:20.5.2011. Luettu 16.12.2012.
- Asetus kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen voimaansaattamisesta 37/1970. Annettu New Yourkissa 21.12.1965.
- Bäcklund, Pia 2003. Tietoyhteiskunnan osallistuva kansalainen. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Eskola, Jari – Suoranta, Juha 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.
- Flöjt, Anu 2000. Tunnetko olevasi osallinen eli mitä osallisuus on? Liikunnan sosiaalitieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto.
- Hirsjärvi, Sirkka – Remes, Pirkko – Sajavaara, Paula 2008. Tutki ja kirjoita.6-8-painos. Helsinki: Tammi.
- Hämäläinen, Juha 1999. Johdatus sosiaalipedagogiikkaan. Kuopion yliopisto:Kuopio.
- Häyhtiö, Tapio 2010. Demokratiaa vai toimintaa? Tampere: Tampereen yliopisto.
- Ihmisoikeudet 2013. Seksuaalinen tasavertaisuus Suomen laissa. Verkkodokumentti. <http://www.ihmisoikeudet.net/index.php?page=seksuaalinen-tasavertaisuus-suomen-laissa&next_page=2>. Luettu 11.9.2013
- Jantunen, Eila 2008. Osalliseksi tuleminen – masentuneiden vertaistukea jäsentävä substantiivinen teoria.
- Kivipelto, Minna 2008. Osallistava ja valtaistava arviointi. Johdatus periaatteisiin ja käytäntöihin. Helsinki: Valopaino Oy.
- Kohti monimuotoisuutta n.d. Vähemmistöt, syrjintä ja syrjimättömyys Suomessa. Verkkodokumentti. <<http://www.yhdenvertaisuus.fi/@Bin/114832/koulutusmateriaali-SEIS.pdf>>. Luettu 10.9.2013
- Matthies, Aila-Leena – Rantamäki, Niina 2013. Hyvinvointitalkoot – Miten kuntalaisten osallistuminen tukee palveluita. Kampa-hankkeen julkaisu. Jyväskylän yliopisto, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius & Kampa-hanke.
- Moilanen, Pekka – Räihä, Pekka 2010. Merkitysrakenteiden tulkinta. Teoksessa Aaltonen, Juhani – Valli, Raine (toim.): Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. 3. uudistettu painos. Juva: WS Bookwell Oy.

Mokka, Roope – Neuvonen, Aleksis 2006. Yksilön ääni. Hyvinvointivaltio yhteisöjen ajalla. Helsinki: Sitra.

Mäkinen, Olli 2006. Tutkimusetiikan ABC. Vaajakoski, Gummerus kirjapaino Oy.

Nissinen, Jussi – Stålström, Olli 2005. Seksuaalinen tasavertaisuus, sananvapaus ja ihmisarvo – Setan lyhyt historia. Verkkodokumentti. < http://www.finnqueer.net/juttu.cgi?s=294_6_1>. Luettu 11.9.2013.

Seta n.d. Mikä Seta on? Verkkodokumentti. < <http://www.seta.fi/index.php?k=16215>>. Luettu 11.9.2013.

Raunio, Kyösti 2006. Syrjäytyminen. Sosiaalityötä kiinnostavia näkökulmia. Sosiaali- ja terveys turvan keskusliitto: Helsinki.

Siitonen, Juha 1999. Voimaantumisteorian perusteiden hahmottelua. Oulu: Oulun yliopisto.

Suomen perustuslaki 1999/731. Annettu Helsingissä 11.6.1999

Tasa-arvo julkaisu 2012/1. Selvitys sukupuolivähemmistöjen asemasta. Tasa-arvo valtuutetun toimisto. Helsinki.

Vaikuttajan tietopankki 2006. Kansalaisjärjestöt. Verkkodokumentti. < <http://www.kansanvalta.fi/Etusivu/Jarjestotjayeisot/Kansalaisjarjestot>>. Luettu 6.9.2013.

Valli, Raine 2001. Johdatus tilastolliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Yhdistyneet kansakunnat 2013. Ihmisoikeudet. Historiaa ja toiminnan taustoja. Verkkodokumentti. < <http://www.yk.fi/node/255>>. Luettu 11.9.2013

Jäsenille lähetetty sähköposti

Hei Sinä HeSetan jäsen!

Tartu mahdollisuuteesi vaikuttaa. Kun annat viestille hetken, etuna sinulla on mielekkäämpää toimintaa jatkossa.

Miksi viesti on tullut sinulle?

Olemme kaksi Metropolian viimeisen vuoden Sosionomi (AMK) opiskelijaa. Teemme opinnäytetyötä HeSetan tarpeisiin. Työn tarkoituksena on kartoittaa Teidän, eli HeSetan jäsenten, mielipidettä siitä mitä kehitettävää HeSetan toiminnassa on.

Kyselyyn vastataan anonyymisti linkin kautta. Vastauksesi on arvokas HeSetalle. Materiaali käsitellään luottamuksellisesti ja tuloksista ei ole erotettavissa yksittäistä vastaajaa. Tulokset esitellään opinnäytetyössä kokonaisuuksina.

Oletusselaimena kyselylle on Firefox. Kyselyn voi tehdä muillakin selaimilla, mutta ä ja ö kirjaimet eivät välttämättä toimi. Voit avata lomakkeen seuraavasta linkistä: . Kysely koostuu monivaiheista kysymyksistä ja avoimista kysymyksistä. Kyselyn alusta löydät lyhyen ohjeistuksen. Kyselyn täyttämiseen menee noin viisitoista minuuttia. Kysely sulkeutuu 03.05.2013.

Kiitos jo etukäteen vastauksestasi!

Ystävällisin terveisin ,

Jaakko Kivelä ja Jenna Lanu

HeSeta jäsenkysely

1. Mikä on ensisijainen syysi olla HeSetan jäsen?

1. Kuulun HeSetan LHBTIQ- ihmisiin
2. Haluan tukea HeSetan toimintaa
3. Saan HeSetalta uutisia ja tarjouksia tapahtumiin yms.
4. Muu vastaus, mikä?

2. Kuinka usein haluaisit, että HeSetalta tulisi jäsentiedote?

1. Kerran kuussa
2. 2-3 kuukauden välein
3. 4-6 kuukauden välein
4. En ollenkaan

3. Avoin kysymys: Mitä haluaisit, että jäsentiedotteessa käsiteltäisiin?

4. Oletko käyttänyt tai osallistunut HeSetan johonkin palveluun (sosiaalityöntekijä, ryhmät, tapahtumat, koulutus) kuluneen 6 kuukauden aikana?

1. Kyllä, olen käyttänyt useita palveluita
2. Kyllä, olen käyttänyt yhtä palvelua
3. En, koska ei ollut tarvetta
4. En, koska en tiennyt palveluista

5. Vastasiko palvelu odotuksiasi?

1. Kyllä palvelu vastasi tarvettani
2. Jonkin verran
3. Ei ollenkaan
4. En ole käyttänyt palveluita

6. Mikä palveluista on parhaiten järjestetty?

1. Sosiaalityöntekijä
2. Ryhmät
3. Koulutus
4. Muu vastaus, mikä?

7. Miten olet osallistunut ryhmiin (esimerkiksi lautapeliryhmään, Bi-ryhmään jne.)?

1. Vetäjä
2. Ryhmäläinen
3. En osallistu
4. Muu vastaus, mikä?

8. Avoin kysymys: Mikä palveluissa vastasi tai ei vastannut odotuksia ja miksi?

9. Miten olet osallistunut tapahtumiin (esimerkiksi HeSetan pikkujouluihin tai muihin tilaisuuksiin)?

1. Suunnittelija / Järjestäjä
2. Osallistuja
3. En osallistu
4. Muu vastaus, mikä?

10. Miten olet osallistunut koulutukseen (esimerkiksi kouluttaja koulutus tai vetäjäkoulutus)?

1. Kouluttajana eri paikoissa
2. Osallistunut eri koulutuksiin
3. En ole osallistunut
4. Muu vastaus, mikä?

11. Oletko osallistunut aiempien vuosien Pride-tapahtumaan?

1. Useita kertoja
2. Kerran
3. En ollenkaan
4. Haluan osallistua, mutta en ole vielä saanut mahdollisuutta

12. Avoin kysymys: Mikä saisi sinut osallistumaan HeSetan tuottamiin palveluihin?

13. Avoin kysymys: Mitä uutta toimintaa, ryhmiä, koulutusta tai tapahtumia toivoisit HeSetan toteuttavan?

14. Avoin kysymys: Koetko pystyväsi vaikuttamaan HeSetan toimintaa ja päätöksiin?

15. Avoin kysymys: Millä tavalla olet osallistunut vaikuttamiseen tai miksi et ole osallistunut?

16. Tiedätkö ketä HeSetan hallitukseen kuuluu ja mitä he tekevät?

1. Kyllä, tiedän hallituksen jäsenet ja heidän tehtävänsä

2. Tiedän hallituksen jäsenet, mutta en heidän tehtäviään
3. En tiedä hallituksen jäseniä enkä heidän tehtäviään
4. Mikä hallitus?

17. Kuinka tyytyväinen olet HeSetan hallituksen toimintaan?

1. Hyvin tyytyväinen
2. Jonkin verran tyytyväinen
3. Jonkin verran tyytymätön
4. En ollenkaan tyytyväinen
5. En vieläkkään tiedä mitä hallitus tekee

18. Avoin kysymys: Miten kehittäisit hallituksen toimintaa?

19. Olisitko valmis panostamaan omaa aikaasi HeSetan toimintaan, jos tarjolla olisi itseäsi kiinnostavia vaihtoehtoja joihin osallistua?

1. Osallistun jo
2. Kyllä
3. Ehkä
4. En

20. Mikä kannustaisi osallistumaan toimintaan?

1. Tieto mahdollisuuksista
2. Kiinnostavampia mahdollisuuksia
3. Vähemmän vaativaa osallistumista
4. Muu vastaus, mikä?

21. Avoin kysymys: Mitä haluaisit tehdä HeSetalla?

22. Mikä on mielestäsi sopiva työpanostus tunteina viikkoa kohden tällaiseen vapaaehtoistoimintaan (riippumatta teetkö jotain HeSetalla tällä hetkellä itse vai et)

1. 0h
2. 1-2h
3. 3-4h
4. 5->h

23. Oletko tyytyväinen HeSetan näkyvyyteen, imagoon ja välittämään viestiin?

1. Kyllä
2. En osaa sanoa
3. En

4. En tiedä miten HeSeta näkyy tai vaikuttaa

24. Avoin kysymys: Miten mielestäsi HeSetan näkyvyyttä, imagoa ja viestiä voitaisiin kehittää?

25. Mikä on mielestäsi HeSetan tärkein tehtävä?

1. Vaikuttaa yhteiskuntaan ja vallitsevaan ilmapiiriin
2. Antaa vertaistukea ja tehdä sosiaalityötä
3. Jakaa tietoa ja kouluttaa
4. En osaa sanoa

26. Avoin kysymys: Millaisen HeSetan pitäisi mielestäsi olla 5 vuoden kuluttua, vuonna 2018? Miten haluaisit HeSetan kehittyvän tai mihin haluaisit HeSetan keskittyvän?

27. Koetko vastaavat kyselyt tarpeellisiksi tulevaisuudessa?

1. Kyllä
2. Kyllä, mutta kyselyä pitäisi parantaa
3. En tiedä vielä
4. En

28. Avoin kysymys: Miten parantaisit kyselyä tulevaisuudessa?